

Het Surinaamsche regerings-reglement van 1865

<https://hdl.handle.net/1874/286377>

See

HET

SURINAAMSCH E REGERINGS-REGLEMENT

VAN

1865.

ACADEMISCH PROEFSCHRIFT,

NA MAGTIGING VAN DEN RECTOR MAGNIFICUS

DR. H. C. MILLIES,

GEWOON HOOGLEERAAR IN DE WIJSGERENDE EN LETTEREN,

MET TOESTEMMING VAN DEN ACADEMISCHEN SENAAAT

EN

VOLGENS BESLUIT DER REGTSGELEERDE FACULTEIT,

TER VERKRIJGING VAN DEN GRAAD VAN

Doctor in het Romeinsch en Hedendaagsch Regt,

AAN DE HOOGESCHOOL TE UTRECHT

IN HET OPENBAAR TE VERDEDIGEN

op Maandag, den 25sten Maart 1867, des namiddags ten 2 ure,

DOOR

CHRISTIAN SCHEMERING REELFS,

geboren te Paramaribo.

AMSTERDAM,

C. VAN HELDEN.

1867.

BERLIN AKADEMISCHES REGIERUNG-BÜRO

1867

ACADEMISCH PROEFSCHRIFT

DR. H. C. MILLER

Doctor in der Theologie an der Universität Berlin

GEDRUKT BIJ W. J. DE ROEVER KRÖBER.

AAN MIJNE OUDERS.

SPRINKELINGEN VAN DE NEDERLANDSE OVERHEEREN

Van 1600

Het is bekend dat de koning van Nederland
 in 1600 een edict heeft uitgevaardigd
 betreffende de sprinkelingen van de
 overheden. Dit edict is van groot belang
 geweest voor de geschiedenis van de
 koninkrijken van Nederland. Het edict
 heeft de grondslag gelegd voor de
 huidige wetgeving op dit gebied. De
 koning heeft in dit edict bepaald dat
 de overheden de bevoegdheid hebben
 om de bevolking te laten sprinkelen
 met water. Dit is een belangrijke
 maatregel geweest om de volksgezondheid
 te beschermen tegen ziekten die
 overgedragen worden door water.
 Het edict is een voorbeeld van de
 wijze waarop de koning de overheden
 heeft bevoegd te maken. Het edict
 is een belangrijk document in de
 geschiedenis van de koninkrijken van
 Nederland. Het edict heeft de
 grondslag gelegd voor de huidige
 wetgeving op dit gebied. De koning
 heeft in dit edict bepaald dat de
 overheden de bevoegdheid hebben om
 de bevolking te laten sprinkelen met
 water. Dit is een belangrijke maatregel
 geweest om de volksgezondheid te
 beschermen tegen ziekten die
 overgedragen worden door water. Het
 edict is een voorbeeld van de wijze
 waarop de koning de overheden heeft
 bevoegd te maken. Het edict is een
 belangrijk document in de geschiedenis
 van de koninkrijken van Nederland.

HET
SURINAAMSCH REGLEMENT

VAN 1865.

I.

Persoonlijke betrekkingen tot de Nederlandsch West-Indische kolonie Suriname hebben mijne keuze tot het onderwerp van dit Academisch Proefschrift bepaald. Dit neemt niet weg, dat, buiten dien bijzonderen band, ik mij aan onze Overzeesche bezittingen gehecht voel, welke de gedenkteekenen zijn van een roemruchtig verleden en de aandacht van den tijdgenoot verdienen, ten einde onze Europesche beschaving daarheen te brengen, en alzoo de pligten der menschelijkheid te vervullen jegens den verwijderden natuurgenoet. Daaruit zal onmisbaar eene bron van voordeelen voor het Moederland ontspringen. Daar langs, gewis, loopt de eenige weg om de koloniën voor Nederland te behouden en vruchten te doen dragen.

Met belangstelling hebben wij in der tijd kennis genomen van de Emancipatie der slaven in West-

Indië ¹⁾ en evenzeer van het Reglement op het Beleid der Regering in de kolonie Suriname ²⁾. Een langdurig persoonlijk onderzoek en het bekend worden der gevoelens van bevoegden, zoo te Paramaribo als te Amsterdam, heeft de meening doen ontstaan, dat het Regeringsreglement veel verbeterd, vele leemten aanvult en zeer voldoende grondslagen legt voor toekomstige regtstoestanden. Daarom mag eene beschouwing dier koloniale Grondwet geenszins een nutteloos werk worden geacht. Gaarne zou de schrijver een sinds geruimen tijd beraamd plan met zijne Verhandeling hebben ten uitvoer gelegd, doch, zoo niet de vrees van aanmerkelijk den tijd en de ruimte te overschrijden, welke hij tot zijne beschikking heeft, dit had doen opgeven, zoo moest hij toch wijken voor den pligt, van behoedzaam te zijn in het beoordeelen van wetten, welke nog slechts zeer kort in werking zijn, en in het wagen van nog onbeproefde krachten op dit regtsgebied. Uit dien hoofde is de gedachte uitvoerigheid ingekrompen en thans alleen gepoogd om aan de gewenschte beknoptheid de vereischte grondigheid te paren, met het doel om later, met de vruchten eener gehoopte ervaring, deze stof tot nader onderwerp eener meer uitgebreide beschouwing te maken.

---

¹⁾ Wet van 8 Aug. 1862 houdende opheffing der slavernij in de kolonie Suriname. (S. B. N°. 164).

²⁾ Wet van 31 Mei 1865, houdende vaststelling van het Reglement op het beleid der regering in de kolonie Suriname. (S. B. N°. 55).

II.

BEGRIJF. GESCHIEDENIS. TRACTATEN.

§ 1. Het woord kolonie, als generieke term gebezigd, beteekent Volkplanting. Als speciale benaming verstaat men onder kolonie: „Elk grondgebied, dat op eene of andere wijze, bello aut pace, buiten het eigen land, wordt bezeten.” De Engelschen onderscheiden Colonies and Possessions. Dewijl het eigen land zijne wetten, instellingen en gebruiken zooveel doenlijk naar het vreemde grondgebied overbrengt en eenen aanmerkelijken invloed uitoefent op de ontwikkeling van de inboorlingen, op kunsten en wetenschappen, handel en nijverheid, enz. geeft men het den naam van Moederland. Of hieronder niet vaak eene stiefmoeder te verstaan zij, blijve in het midden.

De onderscheiding in Koloniën en Bezittingen wordt door de Grondwet van 1848 naauwkeurig in het oog gehouden ¹⁾. De Grondwet van 1815 sprak, minder eigenaardig, van Volkplantingen en Bezittingen ²⁾.

Met den specialen naam van Koloniën behoort men te bestempelen: Suriname, Curaçao, St. Eusta-

¹⁾ Artt. 59, 60, 72, 185.

²⁾ Artt. 60, 208.

tius en verdere eilanden. Met dien van Bezittingen: al wat in den Indischen Archipel onder Nederlandsch gezag is gebragt, alsmede de posten op de kust van Guinéa. Als Volkplantingen zijn aan te merken: de Landbouw-, Plantagie- en Bergwerk-koloniën; handelsnederzettingen, versterkte posten en straf-inrigtingen.

§ 2. Volkplantingen zijn de koloniën in eigenlijken zin des woords, gelijk zij bij de Grieken en Romeinen der oude wereld bestonden. In lateren tijd zijn zij minder, en hoogst zelden met gunstigen uitslag, voorgekomen. Landbouw-koloniën zijn nederlatingen van beschaafde volkeren in nog niet bebouwde streken. Deze verplaatsing geschiedt proprio motu, in tegenstelling met die der eigenlijke koloniën; zij doen zich in den jongsten tijd voor als landverhuizing. Plantagie-koloniën bestaan uit Europeërs, die over zee trekken om land te ontginnen. Het hoofdverschil tusschen deze en de landbouw-koloniën is: — in de laatsten werkt de kolonist zelf, in de eerste voert de kolonist beheer, terwijl de inboorling voor hem arbeidt. Bergwerk-koloniën worden gevormd door Europeanen, die naar elders gaan om mijnen uit te delven. Deze gaan gewoonlijk, na langer of korter tijd, over in landbouw- of plantagie-koloniën. Handelsvestigingen vinden daarin hun oorsprong, dat Europesche volkeren handelsbetrekkingen aanknoopen met die van andere werelddeelen. Indien deze voordeelen opleveren, trekken personen daarheen tot bestuur van dien handel. Er ontstaan kantoren, factorijen, enz., die spoedig versterkte punten worden, om welke zich steden verheffen. Vaak wor-

den de inlanders daaraan onderworpen. In Japan en China heeft men het nooit verder kunnen brengen dan tot handelsposten. Versterkte posten zijn: Gibraltar, Malta, het eiland Perim in de Roode zee, Perim op hare oevers, Helgoland, enz.

§ 3. Tot de Straf-inrigtingen behooren: Botany-Bay, Cayenne, Melbourne enz. De Nederlanders houden er eene dergelijke inrigting niet op na. Door sommigen wordt zij noodzakelijk geacht, indien de partij, welke de afschaffing der doodstraf poogt door te drijven, daarin mogt slagen ¹⁾.

Dewijl dit geschrift uit zijnen aard niet geschiedkundig is, zal het de Geschiedenis der vestiging en uitbreiding onzer koloniale magt tot het einde der achttiende eeuw slechts mogen aanstippen. De vestiging sproot uit twee omstandigheden:

- 1°. Uit de groote ontwikkeling in de XVIe eeuw van onzen Europeschen handel;
- 2°. Uit de staatkundige gebeurtenissen dier eeuw.

§ 4. In dat tijdsgewricht hadden de Hollanders, Zeeuwen en Friesen eenen handel, welke dien van alle andere volken overtrof. Verkeerd is de vrij algemeene voorstelling, dat die eerst van de XVIe eeuw dagteekent. Reeds in de XVe eeuw had WILLEM BEUKELSZ. te Biervliet het haringkaken uitgevonden en daardoor den grond gelegd voor eene reusachtige visscherij. De haring werd door geheel Europa ge-

¹⁾ Mr. F. S. VAN NIEROP, De Vennootschap met beperkte aansprakelijkheid. Stelling XXIV.

voerd en geruild; in het Noorden tegen graan en scheepsbouwstoffen; in het Zuiden tegen zout; in Frankrijk en Spanje tegen wijnen; in Portugal tegen Oost-Indische voortbrengselen. Lissabon was toen de stapelplaats der Indische waren. De Kroon aldaar dreef handel en bepaalde, dat die voortbrengselen niet mogten uitgevoerd, maar in de hoofdstad des rijks moesten gehaald worden. Hiervan werd het meeste partij getrokken door de nijvere handelaren onzer gewesten. Lang nog na het begin van den opstand tegen Spanje werden de Nederlanders in Spaansche havens ontvangen. Nadat in 1580 Portugal onder PHILIPS II kwam, bleven de Nederlanders te Lissabon handel drijven. In weêrwil dezer oogluiking stonden zij meer en meer aan gevaren bloot, zoodat zij er op bedacht werden, het noodige zelve elders te gaan halen. Dit geschiedde het eerst om het voor den haring onmisbare zout, dat toen slechts in Spanje en Portugal werd gevonden. De Nederlanders beproefden het van de Canarische eilanden te halen. Dit gelukte hun zoo goed, dat zij er op uit waren, verdere togten te ondernemen.

§ 5. Sir FRANCIS DRAKE deed in 1565 en CAVENDISH in 1585 een togt om de wereld. Hierdoor werden de Nederlanders opgewekt. BALTHASAR DE MOUCHERON, een te Middelburg gevestigd Antwerpsch koopman, deed den Prins VAN ORANJE het voorstel, Indië langs een anderen weg op te zoeken, dan de Portugezen namen. In 1581 drong hij er op aan, langs het Noorden naar China en Indië te zeilen. WILLEM I intusschen viel in 1584 door het pistoolschot van BALTHASAR GERARDTS en eerst in 1593

zag de onvermoeide DE MOUCHERON zijne voorstellen aangenomen onder Prins MAURITS. In 1595 werden acht schepen naar het Noorden gezonden; doch deze werden weldra, wegens het ijs, verpligt terug te keeren. Amsterdam rustte nieuwe schepen uit onder HEEMSKERK, RIJP en BARENDZ. Deze togt, welke tot Nova Zembla werd doorgezet, zal een der roemrijkste herinneringen onzer koene zeevaarders blijven.

§ 6. Twee inboorlingen van Gouda, JAN en CORNELIS HOUTMAN hadden lang op Spanje gevaren, maar besloten nu de grootere reizen te ondernemen. Den 2^{den} April 1595 zeilden vier schepen onder opperbevel van CORNELIS naar het rijk van Bantam op Java, dat toen de voorname pepermarkt was. Dit was de eerste handelstogt naar Oost-Indië. Na het doorstaan van talrijke gevaren en eene zeer lange reis bereikten de onverschrokken Nederlanders Java, dreven er eenigen handel en ontsnapten met veel moeite aan de vervolgingen der Portugezen, die met de nieuwe gasten geenszins ingenomen waren. De winst was klein, de glorie groot. Intusschen had men er deze vrucht uitgetrokken, dat men de zekerheid had van aanzienlijke voordeelen te kunnen behalen. Spoedig werden in gansch Holland en Zeeland eene menigte zoogenaamde „Compagniën van Verre” opgerigt, waarvan eenigen veel geld verdienden, de meesten duchtige verliezen leden. Daardoor kwam men op het denkbeeld de verspreide krachten te verzamelen, en bij octrooi der Staten-Generaal van 20 Maart 1602 werd de Vereenigde Oost-Indische Compagnie opgerigt. JOAN VAN OLDENBARNEVELD gaf het

octrooi, maar verklaarde zich, als vooruitziend staathuishoudkundige, in beginsel tegen octrooien. Ofschoon handelende in naam van de Staten der Republiek, had de O.-I. Compagnie het regt van oorlog en vrede, en bezat hare eigene vloten en legers. Toen zij een dozijn jaren bestond, telde zij 45 lineschepen, met 4000 stukken geschut en 15000 koppen.

Reeds in het laatst der XVIe eeuw zeilden onze landgenoten, doch vooral de Zeeuwen, op avontuur naar West-Indië en bezochten de kust van Zuid-Amerika, tusschen de Amazonen-rivier en de Orinoco, ten einde plantagiën aan te leggen ¹⁾. Deze ondernemingen werden niet met dien gunstigen uitslag bekroond, welken zij verdiend hadden. WILLEM HUSSELING, gelijk DE MOUCHERON, een Antwerpsch koopman, die naar Noord-Nederland was gekomen, deed een voorstel tot kolonisatie in Noord-Amerika. De staatsomstandigheden verhinderden aanvankelijk daaraan gehoor te geven, tot eindelijk in 1610 met octrooi der Staten de kolonie Nieuw-Nederland in Noord-Amerika werd gesticht aan de monding der Hudson-rivier, met Nicuw-Amsterdam tot hoofdplaats. Deze volkplanting bleef klein. Reeds was verscheidene malen beproefd om, even als de in 1602 opgerigte O.-I. Compagnie eene W.-Indische maatschappij tot stand te brengen. Dit gelukte eindelijk in 1621, toen, bij octrooi van 3 Junij de eerste W.-I. Compagnie werd opgerigt voor den tijd van

---

¹⁾ J. DE LAAT, *Beschrijving van West-Indië*, blz. 509. GUNNELLA, *Histoire de l'Orinoco*, I. 128.

24 jaren ¹⁾). In haar werd de compagnie van Nieuw-Nederland overgebracht en het gebied van deze met de W.-Indische versmolten.

§ 7. De compagnie voer meest op buit en rustte vloten uit tegen de Spanjaarden. Aanvankelijk werd er veel verdiend. Zij verwaarloosde intusschen de kolonie Nieuw-Nederland, en toen de Britten deze in den tweeden Engelschen oorlog, ten jare 1665 overvielen, geraakte zij zonder slag of stoot in de magt des vijands. Men meende later een goeden ruil te doen met Suriname voor Nieuw-Nederland aan te nemen, en het oude Nieuw-Amsterdam werd New-York.

Krachtens de octrooien, welke scherp werden toegepast, handelde de O. I. Compagnie op alles wat ten oosten der Kaap de Goede Hoop en ten westen van Nieuw Guinea lag, terwijl de W. I. Compagnie Afrika's westkust, geheel Amerika, de Stille Zuidzee en Australië exploiteerde.

De veroveringen in Brazilië, vooral door Graaf JOAN MAURITS VAN NASSAU gemaakt, konden na zijn vertrek niet behouden worden en daardoor ging de bloeiende W. I. Compagnie zoo sterk achteruit, dat zij bij besluit der Staten den 20sten September 1674 vernietigd en eene nieuwe W. I. Compagnie opgericht werd met een octrooi van 25 jaren. Deze werd bezitster van Suriname, waartoe haar door de Algemeene Staten den 23sten September 1682 octrooi verleend werd. Daarbij werd in 32 artikelen de verhouding tusschen het moederland en de kolonie vast-

¹⁾ J. WOLBERS, *Geschiedenis van Suriname*, blz. 53.

gesteld en de wijze van bestuur bepaald, alsmede billijke en voordeelige beschikkingen voor de blanke bewoners der kolonie gemaakt ¹⁾).

§ 8. Onze koloniën gingen te loor door de omwenteling van 1795. Zij had ons bondgenoot der Franschen en vijand der Engelschen gemaakt, die van 1795 tot 1802 de Kaap de Goede Hoop, Ceylon, Malakka, de Moluksche eilanden, Suriname, Essequibo, Berebice en Curaçao wegnamen, onder voorwendsel, die te bewaren voor den Prins van Oranje. Zoo ook onze oorlogsvloot. In 1802 werd den 27sten Maart de vrede van Amiens gesloten, waarbij het Bataafsche Gemeenebest door Engeland erkend en de koloniën, met uitzondering van Ceylon, teruggegeven werden. Men heeft SCHIMMELPENNINCK verweten, dat hij het tractaat ondertekende, waarbij het eiland Ceylon werd afgestaan.

In 1803 brak de oorlog andermaal uit en, gelijk vroeger, verloren wij de koloniën weder, bijna zonder slag of stoot. De Britten beschouwden de herneming van Suriname als eene der gewichtigste gebeurtenissen ²⁾. De aanzienlijke Britsche kapitalen, in den laatsten oorlog in die volkplanting geplaatst, hadden de planters op de beste wijze in staat gesteld, hunne producten te vermenigvuldigen, en uit het wederkerig vertier, mogt Engeland met grond de beste uit-

¹⁾ Men vindt dit octrooi hier en daar in zijn geheel afgedrukt, o. a. in het aangehaalde, belangrijke werk des heeren J. WOLBERS, blz. 834 en bij Mr. B. E. COLAÇO BELMONTE, *Over de hervorming van het regeringsstelsel in Ned. W. I.*, blz. 229.

²⁾ *The Liverpools Saturday's Advertiser*, 30 July 1804.

komsten verwachten. Ook in Suriname was men hiervan doordrongen; vandaar dat er de blanke bevolking volstrekt niet zoo anti-engelsch gezind was, als sommige publicatiën en proclamatiën van dien tijd zouden doen gelooven ¹⁾).

²⁾ Maarschalk DAENDELS, door Koning LODEWIJK NAPOLEON als Gouverneur-Generaal naar Indië gezonden, wist zich van 1808 tot 1811 zoo krachtig staande te houden, dat de Engelschen zich niet aan hem waagden. THOMAS STAMFORT RAFFLES slaagde er in, de Engelsche regering te beduiden, dat wij op Java en elders zwak waren. Hij stond bekend, als Nederlands vijand en werd aan het hoofd gesteld eener vloot, welke in Februarij 1812 de Molukken en in September Java nam. Toen was Generaal JANSEN Gouverneur-Generaal. De Britten verklaarden, dat de koloniën te bekwamen tijde zouden worden teruggegeven. Dit gebeurde bij traktaat van 13 Augustus 1814. Een deel onzer koloniën werd door Engeland verworven als vergoeding zijner aanzienlijke bijdrage in geld voor de oprigting van eenen dubbelen vestingmuur in België, en ter betaling eener schadevergoeding aan Zweden, welke de Mogendheden ons hadden opgelegd ³⁾. In den Indischen Archipel kregen wij al onze

---

¹⁾ WOLBERS, o. c. p. 510.

²⁾ Wat nu volgt heeft op Suriname niet regtstreeks betrekking, maar wel op O.-I. Desniettemin hebben wij gemeend deze geschiedkundige bijzonderheden niet te mogen achterwege laten, aangezien, gelijk later zal blijken, ook het O.-I.-Regeringsreglement een deel onzer beschouwing uitmaakt.

³⁾ Zie lager het tractaat van 13 Aug. 1814.

bezittingen terug en het eiland Banka werd ons afge-
staan, in ruil voor onze kantoren op de kust van Malabar.

Bij tractaat van 17 Maart 1824 werden alle nog
bestaande moeilijkheden uit den weg geruimd. Wij
stonden Engeland alles af wat ons nog op de vaste
kust van Indië behoorde en Engeland ons zijne be-
zittingen en posten op Sumatra.

§ 9. Tot de kennis der volkenregtelijke grondsla-
gen van ons koloniaal bezit, zij nog een blik op de
verdragen geworpen.

Het eerst komen hier in aanmerking de vroegere
met Europesche mogendheden geslotene tractaten,
krachtens welke wij in ons buitenlandsch bezit zijn
erkend en gehandhaafd. 1°. Het twaalfjarig bestand
van 1609 tot 1621, waarbij Spanje ons erkent in
het feitelijk gezag, dat wij reeds in O. Indië ver-
wierven ¹⁾. 2°. Het vredesverdrag van Munster, van
30 Januarij 1648, waarbij Spanje onze bezittingen
in Indië erkent, en ons vrij laat, deze uit te brei-
den, terwijl het zich verbindt dit laatste niet zelf te
beproeven ²⁾. 3°. Het vredesverdrag van Breda van
Julij. 1677, hetwelk ons Sumatra en de Molukken
verzekert. Bij den vrede van West-Minster, in 1654,
waren wij verplicht geweest, Engeland bezetting te
laten leggen in den Molukschen Archipel ³⁾. Nog zijn
vele andere verdragen gesloten, hetzij door de Re-
publiek en Engeland; hetzij tusschen afzonderlijke
personen, die de compagniën vertegenwoordigden,

¹⁾ KLUIT, *Index Foederum*, N°. 247.

²⁾ Ib. N°. 418.

³⁾ Ib. N°. 597.

zoowel in Engeland als bij de inlandsche vorsten ¹⁾. Van bijzonder belang is het verdrag den 13^{den} Augustus 1814 met Engeland gesloten ²⁾. Art. 1 bepaalt in beginsel, dat de koloniën, door de Engelschen genomen, worden teruggegeven aan den Prins van Oranje. De Kaap de Goede Hoop, Demerary, Berekibe en Essequibo komen aan Engeland, Banka aan Nederland tegen onze kantoren op de kust van Malabar, welke geene waarde meer voor ons hadden. Art. 4 regelt de handelsbetrekkingen in zeer vrijgevigem zin: wij worden met de meest begunstigde volkeren gelijk gesteld, zonder dit wederkeerig te beloven; maar wel, dat wij onze bezittingen op het vaste land van Indië niet zullen versterken. Art. 5 bevat den termijn van teruggave. Art. 6. De teruggave geschiedt in den toestand, waarin de koloniën zich bevinden ten tijde der onderteekening van het verdrag.

Art. 8 verplicht Nederland om mede te werken tot het onderdrukken van den slavenhandel.

Eerst in 1816 is eene expeditie van hier op Java aangekomen om de Indische bezittingen uit de handen der Engelschen over te nemen, dewijl wij niet vroeger over eene vloot konden beschikken. De overdracht eischte nog twee jaren, zonder dat de rekeningen wederzijds konden afgesloten worden. De drie Nederlandsche Commissarissen-Generaal waren verplicht, die zorg aan de regeringen in Europa over te laten.

Dit tractaat bevatte nog artieles additionnels. Bij

---

¹⁾ Meest te vinden bij KLUIT en bij LUSAC, *Hollandsch Rijkdom*, Dl. 2. Bijlagen.

²⁾ LAGERMANS, *Recueil de Traités etc.* N°. 9.

het verdrag van Parijs van 1814 was bepaald, dat Zweden het eiland Guadeloupe zou afstaan tegen eene later te bepalen schadeloosstelling. Deze zou verstrekt worden door den Prins van Oranje ter vergelding der zamenvoeging van België en Noord-Nederland. Hier voor werd eene som van £ 100,000 bepaald. Engeland nam daarvan de betaling op zich. Het droeg bovendien £ 2,000,000 tot versterking van België tegen Frankrijk. Den Koning van Nederland was die versterking verplichtend gemaakt, en daartoe moest £ 4,000,000 worden besteed. Tevens zou Nederland een deel der Russische staatsschuld overnemen ten bedrage van £ 4,200,000, waarvan Engeland insgelijks de helft betaalde.

Het 2^e art. additionnel stond onze posten op de kust van Malabar af, tegen eene som, gelijk aan de inkomsten, welke men vroeger van die kantoren trok. Dewijl men het daarover nooit eens werd, is er nimmer een gulden betaald. Deze gebrekkige overeenkomst is eerst tien jaren later verbeterd, bij verdrag van 17 Maart 1824 ¹⁾.

Het 8^e art. add. hield in, dat de Koning der Nederlanden al zijne bezittingen op de kust van Coromandel afstond. Het 10^e bevatte den afstand der stad en vesting Malakka. — Art. 12, 1°. keurde de vestiging der Engelschen te Singapore goed. Art. 9, 11 en 12, 2°. bepaalde, dat Engeland alle vestigingen op Sumatra, Billiton en op de eilanden in den Riouw-Archipel, ten zuiden van Singapore, afstond. Volgens

---

¹⁾ Over dit tractaat zie SMULDERS *Geschiedenis en Verklaring van het Tractaat van 17 Maart 1824*. Utrecht 1856.

Art. 15 mogten de genoemde punten, zoo min door Engeland als door ons ooit aan vreemde mogendheden worden afgestaan. Art. 16 stelde vast, dat alle hangende geschillen zullen vereffend zijn met betaling onzerzijds eener som van £ 100,000. Officieren en agenten der beide mogendheden zullen geen nieuwe kantoren op de oostelijke eilanden aanleggen, zonder toestemming van hunne regering. De wederzijdsche onderdanen werden toegelaten op den voet der meest begunstigde natie. Met de inlandsche vorsten mogt geen tractaat gesloten worden, waardoor de handel der andere partij kon belet of belemmerd worden. De handel zou over en weder niet bemoeilijkt worden, en er zou samenwerking zijn tot beteugeling van zeeroof. Bij dit verdrag waren twee explicative nota's, welke vriendschap, vergeven en vergeten, alsmede verklaring van enkele uitdrukkingen inhielden.

§ 10. Nog is het verdrag met Portugal van 20 April 1859 der aandacht waard, waarbij het wederzijdsche gebied op het eiland Timor in O. Indië wordt geregeld ¹⁾. Timor is het meest zuid-oostelijke eiland van den Indischen Archipel. De Portugezen waren op Timor, toen de O. I. Compagnie er in de XVIIe eeuw post vatte. Voortdurend is er tusschen Nederlanders en Portugezen geschil geweest. In 1855 poogde men ernstig dit bij te leggen door een verdrag, dat de Tweede Kamer in 1856 verwierp, omdat er geen vrijheid van godsdienst bedongen was. Hierop is het andermaal gesloten, met het verlangde bijvoegsel in Art. 10. Midden door het eiland is eene lijn getrok-

¹⁾ *Staatsblad* N°. 56; Anno 1856.

ken van het noorden naar het zuiden. Het westelijk deel behoort Nederland. Portugal maakte ook aanspraak op eilanden ten westen van Timor, doch geeft dit op bij Art. 7. Wij betaalden daarvoor aan Portugal f 200,000. Timor is voor Nederland en Portugal een lastpost; slechts zou het moeilijk kunnen worden, indien Portugal zijne bezitting aan Amerika, Frankrijk of eenige andere mogendheid overdroeg.

§11 . Ons koloniaal gebied is, in zijn aard en omvang, van zeer onderscheiden karakter. Het is 1°. volstrekt gebied: pleine souveraineté et propriété; 2°. oppergezag: imperium sine dominio; 3°. overwegende invloed op vorsten en volken, die onafhankelijk in naam zijn. In Amerika hebben wij imperium et dominium, even zoo op het grootste deel van Java, over Banka, Sumatra's westkust; zuid-oostkust van Bornéo; het rijk van Banjarmasing, op Celebes. Summum imperium sine dominio in de vorstenlanden van Java: Djokjocarta; Ternate en Tidore in den Molukschen Archipel, over den Riouw-Archipel; eenige deelen van Bornéo, Sumatra's oostkust, Palembang en sommige deelen van Celebes, en de kust van Afrika. Invloed en gezag hebben wij over het andere deel van den Archipel. De titels van het bezit kunnen wij niet overal aanwijzen, evenmin weten wij alom de juiste grenzen van ons gebied. Het binnenland van Bornéo is nog eene terra incognita. Sumatra en Celebes is ook deels onbezocht. Wat ons op de kust van Afrika toekomt, weten wij niet eens. Sinds 13 jaren poogt men te vergeefs de grenzen te bepalen van Nederlandsch en Fransch Guiana.

III.

REGERINGSBEGINSELEN. AFSCHAFFING DER SLAVERNIJ.

§ 1. Bij het nagaan van het koloniale regeringstelsel in Suriname, gedurende ongeveer twee eeuwen, bespeurt men, dat het tegenwoordige een belangrijk beginsel huldigt, hetwelk ook in de eerste tijden erkend was. Het octrooi van 1682 had het beginsel van vertegenwoordiging tot wet verheven. De ingezetenen hadden een aanzienlijk deel in het bestuur door de vertegenwoordigers, die zij kozen, en die met den Gouverneur, het Hof van Politie uitmaakten. Het octrooi bepaalt in Art. 18, dat die politieke raad zal bestaan uit tien personen, welke, bij uitbreiding der kolonie, tot veertig kunnen stijgen, en in Art. 19, dat die raadsleden, voor hun leven, door de ingezetenen bij meerderheid van stemmen zullen verkozen worden.

Dit stelsel heeft een gunstigen invloed op de koloniale zaken uitgeoefend en zoo ook heeft het tegenovergestelde: de geheele verandering dier regeerwijze, veel bijgedragen tot den achteruitgang onzer W. Indische koloniën. Bij regeringsreglement van Suriname, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 14 September 1815, viel het vertegenwoordigend stelsel en een Hof van politie werd ingesteld, welks leden niet, gelijk vroeger, door de ingezetenen, maar door het be-

stuur werden benoemd ¹⁾). Bij den Gouverneur berustte het uitvoerend gezag; bij hem en den raad de wetgevende magt. Dit collegie had ook de criminele regtspraak. Hieruit ontstonden cindelooze moeilijkheden, verwarringen en botsing. Wetgeving en regtsmagt in eene hand vereenigd, bragt slechte gevolgen voort, zoodat zelfs het geheele land daaronder leed.

§ 2. In 1828 was het tijdstip der staatshervorming voor de koloniën daar. Het handelscrediet was zwaar getroffen; er bestond gebrek aan geld; de landbouw kwijnende; onderwijs en armwezen bevonden zich in treurigen toestand; het lot der slaven was diep ellendig. De Nederlandsche regering was met dien achteruitgang bekend en zond VAN DEN BOSCH als Commissaris-Generaal naar West-Indië, ten einde, door het nemen van gepaste maatregelen en het ontwerpen van een nieuw regerings-reglement, den bloei der kolonie te bewerken ²⁾). Met veel ijver spande hij zijne beproefde krachten in, en reeds den 21sten Julij 1828 kondigde hij de voltooiing van het nieuwe

¹⁾ Reglement op het beleid van de regering, het justitie wezen, den landbouw en de scheepvaart in Suriname. Gouvernementsbladen van de kolonie Suriname. Anno 1816, N°. 2.

²⁾ De Commissaris-Generaal is de gemagtigde, die naar Oosten West-Indië werd gezonden om bepaalde punten te regelen. Hij moest kunnen doen wat de Koning zelf, ter plaatse tegenwoordig, vermogt hadde. Vandaar had hij in bepaalde gevallen meer magt dan de Gouverneur. Zijne verhouding tot deze werd bij den lastbrief geregeld.

regerings-reglement aan, en bepaalde, dat het den 1sten Augustus zoude in werking komen. Suriname en de W.-I. eilanden werden onder het zelfde bestuur van een Gouverneur-Generaal gebragt, wiens zetel te Paramaribo zou zijn. Het reglement breidde zijne magt zeer uit, daarentegen werd den 22sten Julij het Hof van Politie en Justitie ontbonden en den Gouverneur een Hooge Raad toegevoegd, die niet door het volk gekozen, maar uit vier hoofdambtenaren zamengesteld was, namelijk: den procureur-generaal, den controleur-generaal der Finantiën, den commissaris-generaal voor 's Rijks domeinen en den commissaris voor de inlandsche bevolking. De Gouverneur kon, in bijzondere gevallen, den president van het Hof van civile en criminele justitie, benevens den president van den Surinaamschen Gemeenteraad als adviserende leden oproepen. In dien Hoogen Raad werden wetten ontworpen, welke onder 's Konings goedkeuring uitvoerbaar waren. In dringende gevallen kon de Raad besluiten uitvaardigen, welke zelfs vóór de goedkeuring werkten. Het hof van civile en criminele Justitie was met de regtspleging belast, zoodat thans het ware beginsel van scheiding tusschen wetgevende en regterlijke magt gehuldigd werd. Men had in West-Indië de waarheid ondervonden der woorden van Mr. J. R. THORBECKE: »De grofste dwalingen en misbruiken zijn onvermijdelijk, wanneer het uitvoerend gezag de regels, tot wier betrachting het is ingesteld, zelf geeft en verandert. De regel wordt dan naar oogenblikkelijke, wisselende, administrative begrippen verbogen of gewijzigd; het bestuur wordt, bij den besten wil, willekeurig, en, hoe strijdig dit

met zijn wezen zij, onverantwoordelijk" ¹⁾). In Art. 60 van het Regerings-reglement werd de onafhankelijkheid der regterlijke magt uitdrukkelijk erkend. Art. 117 vernietigde het beginsel, dat de slaven in regten als zaken en niet als personen werden beschouwd. VAN DEN BOSCH bevorderde al wat tot welzijn van Suriname kon strekken.

§ 3. Ofschoon veel verbetering door zijn Regerings-reglement was aangebracht, bleek het natuurlijk niet volmaakt. Een nieuw Reglement werd bij Koninklijk Besluit van 9 Augustus 1832 vastgesteld, en den 3den December 1832 in de kolonie afgekondigd ²⁾). Doch dit verviel in het vroeger ontweken euvel: uit zijne bepalingen vloeide voort, dat de wetgevende, regterlijke en uitvoerende magt weder waren vereenigd. Ten minste, de artikelen hebben aanleiding gegeven tot dit misbruik, hetwelk veroorzaakt werd door de te ver gedrevene zucht naar bezuiniging en vereenvoudiging, waaraan de Nederlandsche wetgever heeft bot gevierd, en waartegen onze aanzienlijkste regtsgeleerden meermalen eene waarschuwende stem hebben verheven ³⁾).

In November 1842 kwam een in ieder opzigt uitstekend man als Gouverneur van West-Indië te Su-

¹⁾ *Over de plaatselijke begrooting*, p. 105; *Bijdrage tot herziening der Grondwet*, p. 56.

²⁾ *Gouvernementsbladen van Suriname*, 1832, N°. 13.

³⁾ Mr. S. P. LIPMAN, Aanmerking op het Wetb. van Burg-Regtspleging. Mrs. LIPMAN en J. W. TYDEMAN in hunne vergelijking van ons Wetb. v. B. Regtsv. met het Rom. en Fransch regt.

riname: de bekwame, onpartijdige en regtschapen BURCHARD JEAN ELIAS. Standvastig naar het welzijn der kolonie strevende, maakte hij zich vele vijanden, en verwierf na een even moeilijk als boven lof verheven bewind, den 21sten April zijn eervol ontslag. Den 10^{den} Junij kondigde hij het Koninklijk Besluit af, waarbij het bestuur van Suriname weder was afgezonderd van dat der eilanden, zoodat Paramaribo thans niet meer de zetel van het gezag der West-Indiën is ¹⁾.

§ 4. Sinds lang waren stemmen opgegaan ten bate van de afschaffing der slavernij; doch het eigenbelang, vooral der W.-I. handelshuizen in het moederland, kantte zich hiertegen. Desniettemin tastte de Regering door en te gelijkertijd kwam een ander punt ter sprake. Blijkens het voorloopig verslag der Commissie van rapporteurs over de ontwerpen van wet tot afschaffing der slavernij in West-Indië, vestigden verscheidene leden der Tweede Kamer de aandacht op den ellendigen toestand van het regtswezen in Suriname. Zij merkten aan, dat het daar nog geldige Oud-Hollandsche Regt meer en meer ontaard en in de handen van belangzuchtigen schier een middel van regtsvertreding geworden is. Onder de misbruiken telden zij: 1°. De voorrang, welke er, in lijnregten strijd met alle gezonde regtsbegrippen, aan alle vorderingen ter zake van levering ten behoeve eener plantage, zelfs van levensmiddelen, boven de

---

¹⁾ Jhr. C. A. VAN SIJPESTEIN, *Beschrijving van Suriname*, blz. 50.

vordering van den hypothecairen schuldeischer wordt toegekend; 2°. de slechte gang der procedure; 3°. het jaren lang rekken der regtsgedingen en de on-eindige duur der sequestratiën ¹).

Reeds den 30sten September 1852 was bij Koninklijk Besluit eene staats-commissie ingesteld, om deze zaak te onderzoeken en voorstellen te doen tot invoering eener nieuwe wetgeving in West-Indië, zoo-veel mogelijk in overeenstemming met die van het moederland. Bij Kon. Besluit van 28 December 1859 werd Mr. L. METMAN, lid dier staats-commissie, benoemd tot commissaris speciaal, belast met alles wat betrekking had tot de invoering eener nieuwe wetgeving in de W.-I. koloniën en hem als secretaris toegevoegd Mr. H. M. VAN ANDEL, advocaat bij den Hoogen Raad der Nederlanden. Deze heeren kwamen den 26sten April 1860 te Paramaribo, doch reeds den 5^{den} October overleed de als mensch en regtsgeleerde hooggeschatte Mr. L. METMAN. Daardoor heeft dit nuttige werk eene betreurenswaardige vertraging ondervonden ²).

De afschaffing der slavernij werd in Nederland een onderwerp van schier eindelooze beraadslaging. Er bestaat daarvan eene litteratuur. Eindelijk is over de menigte hinderpalen gezegevierd en de wet aangenomen.

---

¹) *Surinaamsche Aangelegenheden*, Utrecht, 1859.

²) J. WOLBERS, l.l. blz. 758.

IV.

GRONDWETTELIJKE BEPALINGEN OMTRENT OVERZEESCH

BESTUUR.

Dewijl de beschouwing van het jongste Regeringsreglement voor Suriname het hoofddoel dezer verhandeling is, gaan wij hiertoe dadelijk over, na, zoo beknopt mogelijk, te hebben laten voorafgaan, wat tot juist verstand van het geheel en inzage van het verband tusschen oorzaak en gevolg mogt wensche-lijk geacht worden.

Nopens het Bestuur der overzeesche gewesten is de Grondwet schraal in bepalingen. Opmerkelijk was Art. 59 der Grondwet van 1815, luidende: „De Koning heeft bij uitsluiting het opperbestuur over de volkplantingen en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen.” Dat „bij uitsluiting” werd soms uitgelegd, als had de Koning „geheel alleen” het opperbestuur. Hiertegen echter verklaarde zich o. a. GIJSBERT KAREL VAN HOGENDORP. De zin moet, gelijk in de hiervoren aangehaalde artikelen der grondwet van 1848, zóó verstaan worden, dat ook het gansche koloniale regeringsbeleid in handen des Konings is zamengevat, om, als andere takken van algemeen bewind, onder waarborg der grondwet en medewerking der verantwoordelijke ministers, te worden uitgeoefend. Drie zaken bepaalt de grondwet uitdruk-

kelijk, dat door de wet moeten worden geregeld: 1°. in Art. 59, 2°. De reglementen op het beleid der Regering; 2°. in Art. 59, 3°. Het muntstelsel; 3°. in Art. 60, 2°. De wijze van beheer en verantwoording der koloniale geldmiddelen. In het algemeen eischt Art. 59, 4°. der Grondwet voor nog andere onderwerpen regeling bij de wet. Tot deze behooren: Wetten tot vrijmaking der slaven, van in- en uitvoer, enz. De algemeene maatregelen van inwendig bestuur der koloniën moet de Raad van State goedkeuren.

Wij vestigen er de aandacht op, dat reeds in 1854 een nieuw Regerings-reglement voor Oost-Indië werd uitgevaardigd, derhalve 11 jaren eer dan het Surinaamsche ¹⁾). Gedurende dien tijd heeft de afschaffing der slavernij plaats gegrepen en daardoor vinden wij (behoudens andere oorzaken) menig verschil van bepalingen in de beide koloniale staatsstukken.

In het Regerings-reglement van Suriname ontwaren wij, dat het Eerste Hoofdstuk, Art. 1—10 handelt

VAN DE KOLONIE EN HARE INWONERS.

§ 1. Het reglement van Oost-Indië wijdde zijn Eerste Hoofdstuk, Art. 1—19 aan de zamenstelling der Regering in Oost-Indië. Zoo ook luidde de eerste titel van het Surinaamsche Regerings-reglement van 1832, Art. 1—18: „Over het Hoogste Gezag,” en vindt men daarin, een paar bepalingen uitgezonderd, niets van den inhoud van ons eerste hoofdstuk. Vanwaar dit? Geenszins gewaagd mag de stelling

¹⁾ Wet van 2 Sept. 1854 (S. B. N°. 129).

geacht worden, dat het noodig was in het nieuwe Reglement van de kolonie en hare bewoners in de eerste plaats te spreken, dewijl het ten doel had onze constitutionnele instellingen, met enkele wijzigingen, naar Suriname over te brengen. Daarom vinden wij eene bepaalde gelijkvormigheid met onze Grondwet, welke insgelijks tot 1^e hoofdstuk heeft: „Van het rijk en zijne inwoners.” Gewis, een gewigtige stap voorwaarts was dit streven, om de kolonie tot volkomen zelfbeheer op te leiden. Sinds dertig jaar had de kolonie ons altijd zwaardere offers gekost, zonder dat zij zelve daarbij gebaat bleek, maar integendeel kwijnender werd. Zulk een toestand kon niet voortduren, en aangezien het oude stelsel van dwingen der aanhankelijkheid hem had voortgebracht, mogt men hopen, dat het nieuwe en tegenovergestelde de gewenschte vruchten zou afwerpen. Uit politisch en oeconomisch standpunt valt steun en bescherming in het algemeen af te keuren. Daaruit vloeit voor de eene partij regtstreeksch nadeel, voor de andere veronachtzaming voort. De Regering had het vaste plan, het staatstoezigt niet langer te laten voortduren, maar te beproeven, door opwekking harer sluimerende krachten, haar minder hulpbehoevend van Nederland en aldus voor zich welvarender en gelukkiger te maken ¹⁾. Dat zij hierbij den waren weg koos, wordt door verschillende schrijvers aangetoond ²⁾.

---

¹⁾ Memorie van Toelichting, blz. 2.

²⁾ o. a. JOHN STUART MILL, *Considerations on representative government*, p. 131: It is now a fixed principle of the policy

Art. 1, gelijk aan Art. 1 Grondwet, omschrijft het grondgebied van Suriname en bepaalt in alinea 2, dat alle verdragen van afstand, ruiling en grensregeling de goedkeuring der Staten-Generaal behoeven. Dit is geheel in overeenstemming met Art. 57, 3°. Grondwet, hetwelk bovendien vaststelt, dat de Koning eerst na die goedkeuring, zulke verdragen bekrachtigt ¹⁾).

Art. 2 eischt van allen, die zich in de kolonie bevinden, eerbied en gehoorzaamheid aan de Regering en onderwerping aan de algemeene verordeningen. Hier vinden wij eene wel niet geheel opgaande, maar toch zeer nabij komende gelijkheid met Art. 8 en 9 der Wet, houdende algemeene bepalingen, welke de strafwetten en verordeningen van politie in Nederland voor den vreemdeling verbindend verklaren en hem het genot van ons Burgerlijk Regt toekennen. Uit dien hoofde achten wij ook in Suriname ten op-

---

of Great Britain, professed in theory and faithfully adhered to in practice, that her colonies of European race, equally with the parent country, possess the fullest measure of internal self-government. They have been allowed to make their own free representative constitutions, by altering in any manner they thought fit, the already very popular constitutions, which we had given them. Each is governed by its own legislature and executive, constituted on highly democratic principles.

¹⁾ Dewijl hier onze grondwet soms wordt aangehaald, mag het geenszins overtollig geacht worden te herinneren aan haar 118^e Art.: „De grondwet en andere wetten zijn alleen voor het rijk in Europa verbindende, tenzij het tegendeel daarin wordt uitgedrukt.”

zigte van vreemdelingen den regel wenschelijk, door een uitstekend regtsgeleerde voor hunne strafbaarheid in een bepaald geval gesteld. Dat namelijk de koloniale regter zulke daden, door een vreemdeling in een ander land gepleegd, moet straffen, die, èn door onze wet èn door die van dat land als misdaden beschouwd worden ¹⁾. Dit staat ook in verband met Art. 9, 2°. W. v. Strafv.

Welke zijn die algemeene verordeningen? Art. 3 zegt: 1°. De verdragen met vreemde mogendheden, door den Staat aangegaan, voor zoo verre zij in de kolonie van toepassing zijn.

Allen, die naar volkenregt tot den Staat behooren, worden door zijne verdragen verbonden, omdat Hij daarbij partij is. Derhalve: het rijk in Europa en de koloniën en bezittingen over zee. Die kracht ontleenen de verdragen aan zichzelf; niet aan hunne afkondiging, ofschoon deze noodig is om hen ter openbare kennis te brengen en te doen werken ²⁾.

2°. De wetten, voor de kolonie gemaakt of verbindende;

Het is eenigzins opmerkelijk, dat deze onder „algemeene verordeningen” gerangschikt worden. Nu dit eenmaal geschiedde was het noodig, haar uitdrukkelijk te noemen; want ofschoon wetten voorzeker algemeene verordeningen zijn, pleegt men de laatste meer

---

¹⁾ Mr. C. W. OPZOOMER, *Algemeene bepalingen*, ad Art. 9, 2de druk, blz. 37.

²⁾ Memorie van Toelichting, blz. 2.

te beschouwen als uitgaande van eene overheid, als uitvoerende magt; de eerste als gemaakt door den Koning en de Staten-Generaal (Art. 104 Grondw.). Het reglement van N. I., ofschoon in Art. 51 evenzeer „algemeene verordeningen” als generieken term bezigende, spreekt in Art. 20 van algemeene verordeningen, welke de Gouverneur bevoegd is vast te stellen omtrent onderwerpen, welke niet bij de wet behooren geregeld. Hierin ligt de bovenbedoelde onderscheiding.

3°. De koninklijke besluiten;

Zij volstaan met den vorm, dien de grondwet voor maatregelen van inwendig bestuur des koninkrijks vordert. Deze bepaling is noodig, dewijl anders met regt mogt geweigerd worden, zulk een besluit in de koloniën uit te voeren.

4°. De besluiten des Gouverneurs.

Deze zijn algemeene maatregelen, welke hij, den raad van State gechoord, binnen de grenzen zijner bevoegdheid uitvaardigt. Art. 31 van het reglement van N. I. noemt die meer bijzonder ordonnantiën.

§ 2. Hoogst belangrijk is Art. 4: „Slavernij wordt in de kolonie niet geduld.” In geen ander reglement mogt deze bepaling voorkomen. Het reglement van N. I. kon in Art. 115 nog slechts zeggen, dat uiterlijk op 1 Januarij 1860 de slavernij zou afgeschaft zijn. Art. 4 is dus als Art. 2 van ons B. W., en derhalve ook in dit opzigt aan de kolonie een zelfde voorregt geschonken als aan het moederland. Maar waarom spreekt Art. 4 van het Reglement niet, als Art. 2, van alle andere persoonlijke dienstbaarheden? Dewijl die in Suriname nooit bekend waren. Wat niet aan-

wezig is behoeft niet te worden opgeheven ¹⁾. Voor latere uitvindingen hieromtrent behoeft men niet te vreezen: te eenenmale is de mogelijkheid ontnomen, dat de mensch als eene zaak kan beschouwd en gebezigd worden. Voorheen was de slaaf, die uit Indië kwam, in Nederland vrij, doch, teruggegaan, weder slaaf, want onze wet geldt niet in Indië ²⁾. Thans alom dezelfde erkenning van de regten der menschheid.

Art. 4, 2° geeft, gelijk Art. 108 Reglement van N. I. aan allen, die zich op het grondgebied bevinden, gelijke aanspraak op bescherming van persoon en goederen. Intusschen vindt men in het laatste reglement niet het woord „gelijke.” Dit neemt niet weg, dat de plaatsing onder staatstoezigt, zoo in O. als in W.-I. blijft plaats grijpen, zonder met deze bepaling te strijden. Steeds behooren gewigtige redenen van staatsbelang tot tijdelijke wijziging van

---

¹⁾ M. v. T. blz. 4.

²⁾ Dit gevoelen, hetwelk wij voorstaan, is, gelijk bekend, dat van Mr. C. W. OPZOOMER, B. W. Aanteekeningen op artikelen, die nog verklaring behoeven, 2de druk, blz. 3. Het tegenovergestelde wordt geleerd in het Regtsgel. bijblad, II. 145—149. Uit de verklaring van Mr. C. W. OPZOOMER vloeit voort, dat onze Indische slaaf, die in het moederland vrij was, bij zijn terugkeer in slechter toestand verkeerde dan de vreemde slaaf, die in onze koloniën kwam, dewijl deze genot had van Art. 116, 2° R. v. N. I.: „De als slaven van elders aangevoerde personen zijn vrij, zoodra zij zich op het grondgebied van N. I. bevinden.” Hierbij houde men echter in het oog, dat deze bepaling uitdrukkelijk was gemaakt tot wering van den slavenhandel, waartoe wij ons jegens Engeland verbonden hadden. Zie boven blz. 13.

algemeene regten te kunnen leiden. Overigens is Art. 4, 2° Reglement ¹⁾ gelijk aan Art. 3, 1° grondwet.

Art. 5 stelt als regel, dat de kolonie geen personen uitlevert. Daartoe wordt een verdrag gevorderd, overeenkomstig de Artt. 3 en 57 der grondwet gesloten.

Art. 6 bepaalt, dat de toelating en uitzetting van personen, niet in de kolonie gevestigd noch van rijkswegen daarheen gezonden, bij koloniale verordening worde geregeld. Dit is eene opmerkelijke afwijking van Art. 67 van het Reglement van 1832, hetwelk den Gouverneur-Generaal de magt verleende, personen, wier verblijf in de kolonie hij schadelijk acht, onder toezigt te stellen of te doen vertrekken. Eene gelijke bevoegdheid verleent het reglement van N. I. in Art. 45. Ons Art. 5 is derhalve in overeenstemming met Art. 3, 2° Grondwet. Hiertegen werd menige bedenking geopperd in de Staten-Generaal. De regering nochtans was van oordeel, dat het regt van politieke uitzetting niet behoorde gehandhaafd te worden. In Suriname bestaan daarvoor niet de redenen, welke in N. I. voorkomen. Tegenover vreemdelingen kon het tot gevaarlijke verwickelingen leiden. De ligging van Suriname tusschen Fransch- en Britsch-Guiana neemt alle bezorgdheid weg voor het ondermijnen van het Nederlandsch gezag, en ter verzeke-

---

¹⁾ Ter vermindering van herhaling zij opgemerkt, dat overal, waar „Reglement” wordt aangegeven, zonder meer — het Surinaamsche Reglement van 1865 bedoeld wordt.

ring der inwendige rust en orde behoeft men dit middel evenmin ¹⁾).

Art. 6 Grondwet verklaart iederen Nederlander tot elke landsbediening benoembaar. De wet, bedoeld bij Art. 7 grondwet, bepaalt wie Nederlanders zijn ²⁾. Art. 7 van ons reglement stelt die zelfde Nederlanders en de kinderen van ingezetenen der W. I. koloniën voor elk ambt benoembaar. Art. 63, Reglement van 1832, bepaalde, dat geenerlei kleur noch godsdienst den vrijen burger van eenig ambt zal kunnen uitsluiten. Deze regel heeft historische waarde. Voorheen waren niet alle godsdiensten in Suriname geduld ³⁾. Bijna in geheel Amerika heerschte vroeger een afkeer van de kleurlingen. In onze koloniën is dit verdwenen. Waar het vooroordeel niet meer bestond, behoefde men door geen bepaling, welke het

¹⁾ M. v. T. blz. 4. *Eindverflag*, blz. 4. Jhr. C. A. VAN SUIPESTEIN, *Beschrijving van Suriname*, blz. 53 en v. In onze vreemdelingenwet van 13 Aug. 1849, S. B., N°. 39, zegt Art. 9: „Niet toegelaten vreemdelingen, die geen reis- en verblijfpas kunnen bekomen, binnen 's lands gevonden wordende, moeten over de grenzen worden gebragt” en Art. 12: „De vreemdeling, gevaarlijk voor de publieke rust, kan op Onzen last worden uitgezet.”

²⁾ W. v. 28 Julij 1850, S. B., N°. 44. Art. 107 R. v. N. I. luidt: „Onder Nederlanders worden volgens deze wet verstaan, die het zijn volgens de wetten van het koninkrijk.” Hierdoor is in dit punt volkomen gelijkstelling met W. I.

³⁾ In 1785 werd de uitoefening der R. C. godsdienst toegestaan. In 1825 werden de joden met de belijders van alle andere gezindten gelijk gesteld. J. WOLBERS, o. c. blz. 407 en 624.

weêrstand bood, er aan te herinneren. Van daar het vervallen der bepaling van Art. 63, Reglement 1832.

§ 3. Art. 7, 2° laat de benoembaarheid tot andere, dan door den Koning opgedragene, ambten aan de koloniale verordening over. Art. 62, Reglement 1832, stelde vast, dat elk, die tot eenig ambt in de kolonie Suriname verkiesbaar is, in het burgerregister moet ingeschreven worden.

Een der eerste kenmerken van eenen vrijen staat is de onbelemmerde werking der drukpers. Zij is, gelijk een groot geleerde zich kernachtig uitdrukt, de beste bondgenoot der waarheid ¹⁾. In Art. 8 vinden wij dienaangaande de schoone bepaling van Art. 8 grondwet. „Niemand heeft voorafgaand verlof noodig om door de drukpers gedachten of gevoelens te openbaren.” Eene vrije pers sticht nergens grooter nut dan in eene kolonie. Gewis heeft zij hare eigenaardige gevaren en bezwaren, doch niet dan in uitersten nood zou men aan eene censuur mogen denken. Van daar dat ons Art. alleen spreekt van eene koloniale verordening, welke de verantwoordelijkheid regelt van schrijvers, uitgevers, drukkers en verspreiders ten bate van openbare orde en zedelijkheid. Hieruit bespeurt men, dat die wetgever zeer beperkt is in zijne belemmerende bepalingen en deze alleen ten doel hebben, het ontaarden van vrijheid in buitensporige bandeloosheid te voorkomen. Zoo ook Art. 8 onzer Grondwet: „behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet.” In denzelfden geest is Art. 110

¹⁾ Dr. C. G. COBET, Brief van 16 Febr. 1863.

R. v. N. I., hetwelk in zijn 2^e lid de toelating van in Nederland gedrukte stukken bij verordening regelt. In ons Art. 8, 2° moeten dergelijke bepalingen bij eene wet bekrachtigd worden.

§ 4. Art. 9, overeenstemmende met Art. 9 grondwet, kent het regt van petitie toe, waardoor alle burgers hunne wenschen, bezwaren en behoeften aan de bevoegde magt kunnen mededeelen. Het verstaat zich, dat het persoonlijk is. Wettelijk zamengestelde lichamen mogen in naam van meerderen verzoekschriften onderteekenen; want elk ligchaam vormt één persoon. Hetzelfde stelt Art. 112 R. v. N. I. vast. Intusschen houdt ons Art. eene bijvoeging, welke elders wordt gemist: „Personen, die niet schrijven kunnen, mogen petitionneren door tusschenkomst der daartoe bij koloniale verordening bevoegd verklaarde ambtenaren.” Dit behoort insgelijks te worden toegestaan aan de bewoners van N. I., dewijl daar dezelfde grond bestaat.

Art. 10 Grondwet erkent uitdrukkelijk het regt tot vereeniging en vergadering, hetwelk den constitutionnelen staatsburger toekomt. Art. 10 R. v. S. erkent het implicite door te zeggen, dat de uitoefening er van geregeld en beperkt kan worden bij koloniale verordening in het belang der openbare orde, zedelijkheid en gezondheid. Deze bepaling heeft iets onbestemds en is verre van de klare en krachtige uitdrukking van Art. 9, 1° grondwet. Het is waar, deze had eene historische reden. Art. 291 W. v. Strafr. eischte toestemming der regering tot het oprigten van godsdienstige, letter-, staatkundige en andere vereenigingen, meer dan twintig personen tellende. Art. 292

Strafr. bedreigde zoodanig ongeoorloofd genootschap met ontbinding en zijne bestuurders met geldboete. De grondwet bragt hierin verandering bij Art. 9, 1°, terwijl de bij Art. 9, 2° bedoelde wet de Artt. 291, 292 en 294 W. v. Strafr. uitdrukkelijk ophief ¹⁾. Ofschoon nu in W.-I. dat strafregt niet gegolden had, was er toch evenmin voor 1865 regt tot vereeniging geweest, zoodat de uitdrukkelijke erkenning verre van overtollig ware. Nu moeten de koloniale staten hieromtrent eene regeling maken, en hierdoor wordt de mogelijkheid niet weggenomen, dat dit regt tot hoogst geringe verhoudingen wordt besnoeid. Art. 111 R. v. N. I. verbiedt vergaderingen van staatkundigen aard of welke de openbare orde bedreigen.

---

¹⁾ W. v. 22 April 1855, S. B. N°. 32, Art. 17.

TWEEDE HOOFDSTUK.

I.

BENOEMING. ONTSLAG EN VERANTWOORDELIJKHEID VAN DEN GOUVERNEUR.

§ 1. Het R. v. Suriname is het eerste, dat, even als de grondwet, zijn 2de hoofdstuk met bepalingen omtrent het hoofd der regering aanvangt. De Koning benoemt tot Gouverneur wien hij verkiest en ontslaat hem naar welgevallen. Deze bepaling van Art. 11 vindt men ook in Art. 2, 2° van het R. v. N.-I.; zoo ook, wat dit Art. sub 1° vordert, dat hij den ouderdom van 30 jaren vervuld hebbe, in ons Art. 12; maar wat Art. 2, 1° R. v. N. I. bovendien eischt, dat hij Nederlander zij, wordt vruchteloos in het Surinaamsche reglement gezocht. Intusschen zal die hoedanigheid een vereischte blijven en voortvloeijen uit Art. 6, 2° grondwet: „geen vreemdeling is tot eene landsbediening benoembaar dan volgens de bepalingen der wet,” in verband met Art. 59, 1° grondwet. Het R. v. 1832 bevatte geenerlei bepaling omtrent den ouderdom des Gouverneurs ¹⁾ en heeft overigens niet dan een paar bepalingen, welke met het in deze afdeeling behandelde onderwerp in betrekking staan.

¹⁾ Ofschoon reeds in de grondwet van 1815 was bepaald, dat de Koning om als hoofd van den staat werkzaam te zijn, achtien jaar moet vervuld hebben. Art. 37, N°. 42.

De Gouverneur legt in handen des Konings of diens vertegenwoordiger den eed van zuivering en dien van trouw aan den Koning en de grondwet af. Art. 13. Zoo ook de Gouverneur-Generaal van N. I., krachtens Art. 5 R. v. N. I. De tekst van den zuiveringseed werd ontleend aan Art. 9 der wet op de bevoegdheid en zamenstelling van den Raad van State, waarin het formulier van Art. 83 grondwet het eerst verbeterd werd. Uit de woorden van den eed van trouw volgt de verplichting tot gehoorzaamheid aan den Koning, gelijk de vergelijking met Art. 21 boven twijfel verheft.

Politieke omstandigheden, oproer, oorlog en andere gewigtige en gevaarlijke gebeurtenissen kunnen het noodig maken, dat de Koning een Gouverneur aanstelt, die niet dadelijk bekend gemaakt wordt. Als dan geschiedt de benoeming in een geheim en verzegeld stuk, hetwelk tevens de autoriteit of den persoon tot het afnemen van den ambtseed aanwijst. Het stuk wordt geopend in eene vergadering van den raad van bestuur en, na door de aanwezige leden te zijn gewaarmerkt, in het archief van den raad nedergelegd. De Gouverneur aanvaardt de regering door overlegging in eene plegtige zitting der koloniale staten van een afschrift zijner acte van benoeming en van het proces-verbaal zijner eedsaflegging, en brengt zijne aanvaarding der regering bij proclamatie ter kennis der ingezetenen. Aldus de Artt. 14 en 15.

§ 2. Door het gewag maken van „de regering” des Gouverneurs kon het vermoeden ontstaan, dat een onafhankelijk gezag bedoeld werd, hetwelk evenzeer

met de magt der kroon als met de grondwet zou strijden. Nogtans betaamde dit woord aan de waardigheid des Gouverneurs. Uitvoerende magt en bestuur kunnen ook den eersten magistraat eener republiek toekomen. De Gouverneur echter is meer. Hij is als vertegenwoordiger des Konings het hoofd der regering. Hem op dat hooge standpunt en daardoor het monarchaal beginsel te handhaven strookt met den geest der grondwet ¹).

De Gouverneur mag gedurende zijne regering de kolonie niet verlaten zonder verlof des Konings. Deze bepaling van Art. 17 is gelijk aan die van Art. 2, 2° R. v. N. I., hetwelk echter de woorden „gedurende zijne regering” niet bevat. Uit dien hoofde meende men in de Kamer, dat zij ook hier konden gemist worden. De regering stemde dit toe. Desniettemin bleven zij, dewijl de meerderheid der Staten-Generaal bepaald wilde uitmaken, dat met den Gouverneur nimmer een ander kan bedoeld worden dan degeen, die daadwerkelijk in Suriname de teugels van het bewind voert.

Kan de Gouverneur, die zijn ontslag verzoekt en verworven heeft, de kolonie verlaten, vóór zijn opvolger is aangekomen? Ja. In het R. v. 1832 werd ons Art. 17 niet aangetroffen en kon hieromtrent geen twijfel zijn. Vandaar dat o. a. de Gouverneur BURCHARD JEAN ELIAS de komst van zijn opvolger niet afwachtte, maar den 16^{den} Julij 1845 den Procureur-Generaal DE KANTER, als oudste lid van den Kolonialen Raad, zijne waardigheid overdroeg. Onder

¹) M. v. T. blz. 5.

het nieuwe reglement moet hetzelfde gelden. De Gouverneur kan zijn ambt doen waarnemen door zijn opvolger in het voorzitterschap van den Raad van Bestuur. Zoodra hij dit doet, houdt hij op te regeren en moet dus vrij zijn, te gaan waar hij verkiest. De bijvoeging „gedurende zijne regering” is in ons Art. dus verre van overtollig.

§ 2. Art. 18 bevat verbodsbepalingen. De Gouverneur mag niet: 1°. zelf handel drijven; 2°. handelsvennoot; 3°. reeder van schepen in of op de kolonie varende; 4°. aandeelhouder in landbouw- of nijverheidsondernemingen der kolonie zijn; 5°. regtstreeks noch zijdelings deel nemen in overeenkomsten, waarbij de Staat of de kolonie partij is; 6°. zich voor de uitvoering van zulke overeenkomsten borg stellen.

De grond dezer uitsluitingen ligt voor de hand; de hooge waardigheid van den vertegenwoordiger des konings duldt geene andere bemoeijingen; zij verschafft een invloed, welke tot eigen baat en nadeel van anderen kan worden aangewend; zij moet anderen niet verlokken groote credieten te verschaffen aan iemand, die weinig vermogen heeft en verleid zou kunnen worden tot speculatiën, welke, bij rampspoed, aan faillissement bloot stellen. Reeds zeer oud is die onbevoegdheid; zij trof bij de Romeinen: de magistraten in de provinciën ¹⁾; den adel ²⁾; de

¹⁾ L. 6. § 3. *D. de Officie Proc.* (I—16): ne donum vel munus ipse Proconsul, vel qui in alio officio erit, accipiat ematve quid, nisi victus quotidiani causa.

²⁾ L. 3 C. *de Commercii* (IV, 63).

geestelijkheid ¹⁾; de krijgslieden ²⁾; de Joden ³⁾; In ons regt de leden der regterlijke magt ⁴⁾; enz. Art. 3, 2° R. v. N. I. verbiedt nog bovendien het aankopen van schuldvorderingen ten laste van N. I. Eenige leden der Tweede Kamer wilden die bepaling eveneens overgenomen zien. De regering deelde echter mede, dat er geen schuldvorderingen ten laste van Suriname bestonden. Er was dus geen wapen noodig tegen het niet aanwezige gevaar. Het komt ons echter voor, dat het verbod niet misplaatst ware geweest; want Suriname kan later in schulden geraken.

De naauwkeurige omschrijving der verboden stelt den Koning in staat volgens Art. 18, 3° dispensatie te verleenen ⁵⁾.

§ 3. Gelijk in alle staatswetten, betrekking hebbende op personen, die tot de wetgevende magt, het provinciaal of gemeentelijk bestuur behooren, neemt Art. 19 maatregelen tegen mogelijke familie-regering, waarvan het vaderland voorheen de rampen ondervond. Even als Art. 8 R. v. N. I. bepaalt, mag geen bloedverwantschap of zwagerschap tot den derden graad

¹⁾ Nov. 123, Cap. 6 „ne clerici vel monachi saecularibus negotiis se imonisceant.” (III, 51).

²⁾ L. 15, C. de re Militari (XII, 36). — L. un. C. Negotiat. ne milit. (XII, 35).

³⁾ MARPERGER, *Handelsgericht*, 231—233.

⁴⁾ Art. 14 der W. v. 31 Mei 1861 (S. B. N°. 49).

⁵⁾ Art. 67 Grw. Dispensatie wordt door den Koning slechts verleend van eene bepaalde wet, in de gevallen, door de wet omschreven.

bestaan tusschen den Gouverneur en den gouvernements-secretaris, den procureur-generaal, een hoofdambtenaar van algemeen bestuur en een lid van den raad van bestuur. De Koning beslist omtrent het behoud der bediening, bij zwagerschap, opgekomen na de benoeming; zij houdt op bij den dood der vrouw.

Art. 20 voorziet in het geval van krankzinnigheid en mag, even als Art. 17 R. v. N. I. geacht worden voldoende waarborgen op te leveren tot juiste constatering van het feit. Ofschoon niet met zoo vele woorden uitgedrukt, bedoelen Artt. 42 en 43 grondwet hetzelfde.

De verantwoordelijkheid vloeit voort uit Art. 21, hetwelk hem beveelt, zijne waardigheid uit te oefenen met stipte inachtneming van 's Konings bevelen. Hij is, volgens Art. 159 grondwet, deswege door den Koning tot straf vervolgbaar ¹⁾ en door de Tweede Kamer, en staat alsdan teregt voor den Hoogen Raad. Zoo ook Art. 37 R. v. N. I.

Wanneer is hij vervolgbaar? Bij uitvoering van Kon. besluiten of beschikkingen, 1°. buiten last des ministers van Koloniën; 2°. verstoken van de vereischte ministeriële mede-onderteekening; 3°. bij het nemen, geven of handhaven van beschikkingen, welke het reglement of andere geldende verordeningen schenden; 4°. bij nalatigheid in de uitvoering der laatsten of van Kon. Besluiten en beschikkingen, welker uitvoering de minister van Koloniën hem heeft opgedragen.

¹⁾ Met toepassing der wet op de ministeriële verantwoordelijkheid van 22 April 1855 (S. B. N°. 33).

Voor alle deze wordt opzet vereischt ter strafbaarheid, en voor de uitvoering sub 4° grof verzuim. *Magna negligentia culpa est, magna culpa dolus est.* In Art. 38 R. v. N. I. is dit verschil, dat de Gouverneur-Generaal strafbaar is voor de feiten sub Art. 1°. en 2°. zonder dat „opzet” vereischt wordt, hetwelk voor de zelfde feiten van ons Art. sub 1°. en 2°. wel gevorderd is. Hiervan is de rede, dat men zich moest houden aan Art. 3 der Wet op de Ministeriële verantwoordelijkheid, welke een jaar later dagteekent dan het R. van N. I., en als organieke wet behoort gevolgd te worden bij elke nadere toepassing van het in Art. 73 Grondwet gehuldigd beginsel van verantwoordelijkheid.

Hij kan in de kolonie, gedurende zijne regering noch daarna strafregtelijk vervolgd worden; burgerlijke gijzeling is niet op hem toepasselijk. Zonder zijne toestemming kan zijne getuigenis in een regts-geding niet verkregen worden, dewijl anders de gouverneur wel eens gedwongen kon worden, zich, in eene procedure, waarbij de kolonie privaatrechtelijk betrokken is, tegen het algemeen belang, over regeringszaken uit te laten. Bestaat dit gevaar niet, dan zal hij hoogstwaarschijnlijk als getuige optreden ¹⁾. Wegens ambtsmisdrijven wordt hij in Nederland, als boven gezegd, voor den Hoogen Raad gedagvaard; overigens voor den, naar gelang van het feit, bevoeg-

¹⁾ De leden van het Koninklijk Huis mogen niet als getuigen optreden, dan krachtens Koninklijk Besluit, W. v. Strafv. Artt. 311—314.

den regter van den zetel onzer regering ¹⁾). Deze past het strafregt toe der plaats, waar het feit gepleegd is. (Art. 23, 24 en 41 R. v. 1830.)

Bij vervolging tot straf legt de Gouverneur op 's Konings bevel, zijne waardigheid neder in handen van den door den Koning of het Regl. aangewezene. (Art. 25 R., 40 R. v. N. I.) Heeft de Koning geen opvolger benoemd, dan is het, de, bij ontstentenis des Gouverneurs, tijdelijke voorzitter van den Raad van Bestuur. Volgens Art. 17 R. van 1832 trad alsdan de oudste koloniale Raadsheer op. In N. I. de Luitenant-Gouverneur-Generaal; de vice-President of het oudste Lid van den Raad. (Artt. 5 en 13 R. v. N. I.). Met uitzondering der Artt. 12, 13 en 19 zijn op den waarnemenden Gouverneur alle bepalingen nopens den Gouverneur toepasselijk.

Art. 28, gelijk Art. 6 R. v. I., bepaalt, dat hij onmiddellijk de regering aanvaardt. De Koloniale Staten komen zoo spoedig mogelijk, en, des vereischt, buitengewoon bijeen. In handen van hun voorzitter legt hij den eed van zuivering en van trouw aan Koning en Grondwet af.

---

¹⁾ De regterlijke magt wordt alleen uitgeoefend door regters, welke de wet aanwijst. Art. 149 Grw. Niemand kan tegen zijn wil worden afgetrokken van den regter, dien de wet hem toekent. Art. 150 Grw.

II.

DE MAGT DES GOUVERNEURS.

§ 1. De vertegenwoordiger des Konings is, als zoodanig, met de uitvoerende magt bekleed en staat daardoor in menig opzigt met den vorst gelijk, in wiens naam hij de kolonie regeert. Hij heeft het opperbevel over de zee- en landmagt. In deze punten stemmen dus Art. 29 en 30 overeen met Art. 1, 1°.; 41 en 42, 1°. R. v. N. I. en Art. 1, 1°. R. v. 1830, in verband met Art. 58 Grw. Hij oefent dat opperbevel uit behoudens de administratieve betrekkingen der gewapende magt tot de ministeriën in het koninkrijk en volgens de bijzondere beschikkingen des Konings. Hij beschikt over de strijdkrachten in oorlog en vrede, naar het belang der kolonie en kan bevelhebbers en officieren schorsen. Hiervan geeft hij den Koning kennis en zoo lang deze de schorsing niet bekrachtigd heeft, is zij voorloopig. Eene gelijke bepaling heeft het R. v. 1830, hetwelk in Art. 5, 2°. den Gouverneur slechts provisioneel leden van den Kolonialen Raad laat benoemen.

Niets belet, ja het kan zelfs raadzaam zijn, dat de Gouverneur zich onder bepaalde omstandigheden aan het hoofd der krijgsmagt stelt. Hierin kunnen de bijzondere beschikkingen des Konings voorzien.

In Art. 31 hebben wij de geheele onbepaalde magt van den Gouverneur ten opzichte der koloniale gewapende magt, welke geheel afgescheiden behoort gedacht te worden van 's Rijks zee- en landmagt, dewijl zij uitsluitend aan de kolonie behoort en deze daarin

een kenmerk van een' zelfstandigen staat heeft. De bevelhebbers, officieren en onder-officiieren worden door den Gouverneur benoemd, geschorst en ontslagen.

Meer nog dan koninklijke magt geeft Art. 32. In geval van oorlog of opstand neemt hij alle maatregelen, welke de nood in het belang van het Rijk of de kolonie gebiedt. Niets bindt hem, noch deze koloniale grondwet, noch eenige andere algemeene verordening. Hij verklaart de kolonie, deels of geheel, in staat van oorlog of beleg; heft tijdelijk zelfs de door den Koning aangestelde autoriteiten op. Hij kan de burgerlijke en krijgsoverheden voorloopig alle buitengewone maatregelen doen nemen. Art. 43 R. v. N. I. geeft den Gouverneur-Generaal dezelfde magt, doch legt dezen niet de verpligting des Gouverneurs van Suriname op, om den Koning onverwijld van die maatregelen kennis te geven (Art. 32, 4°). Het gevoelen van vele leden der Tweede Kamer, dat den Gouverneur in het gestelde geval de meest uitgestrekte magt moest worden toegestaan, waardoor hij pro re nata mogt handelen, was ook dat der regering 1).

Hiermede in onmiddellijk verband, staat de hem in Art. 33 opgelegde pligt om de eer van staat en kolonie te beschermen tegen alle aanranding van buiten. Terwijl Art. 44 R. v. N. I. den Gouverneur-Generaal oorlog en vrede en verdragen met Indische vorsten laat sluiten, laat Art. 34 den Gouverneur van Suriname voorloopige overeenkomsten met vreemde magten aangaan, onder voorbehoud van goedkeuring

1) M. v. T. ad Art. 30.

door den Koning, wien hij hiervan terstond kennis geeft. Volgt de koninklijke bekrachtiging niet binnen het jaar na de dagteekening of binnen den korteren bij de overeenkomst bepaalden termijn, dan vervalt zij.

Volgens Art. 66 R. v. 1830 kon de Gouverneur zijne ondergeschikten in hunne bediening schorsen, met uitzondering der leden van het Geregts-hof. Art. 35 meer gelijk aan Art. 49 R. v. N. I. kan de Gouverneur alle ambtenaren benoemen, schorsen of ontslaan, nopens wie de Koning het zich niet voorbehouden heeft of dit aan anderen bij verordening opgedragen is. Ook voorziet hij, in belang der dienst, in de tijdelijke waarneming der betrekkingen, welke de Koning begeeft, en kan aan ambtenaren en officieren een binnen- of buitenlandsch verlof verleenen.

§ 2. Ten opzichte der „koloniale” geldmiddelen geeft Art. 37 den Gouverneur een „algemeen bestuur;” terwijl Art. 61 grondwet den Koning het „opperbestuur” der „algemeene” geldmiddelen geeft. Derhalve is de Gouverneur beperkt tot de inkomsten zijner kolonie, terwijl de Koning, krachtens zijn opperbestuur, des vereischt, ook over die geldmiddelen kan beschikken, dewijl zij tot de „algemeene” behooren. Ware dit niet het geval, dan zou het verschil van ons Art. 37 en Art. 61 grondwet geen zin hebben. De bezoldigingen, verloftractementen, wachtgelden en pensioenen van alle openbare collegiën, ambtenaren en bedienden in de kolonie, welke uit de koloniale kas gekweten worden, brengt de Gouverneur op de koloniale huishoudelijke begrooting, nadat zij, (met uitzondering der bezoldigingen, die hij zelf regelt) bij koloniale verordening geregeld zijn. In Nederland bezoldigt de Ko-

ning; de wet echter regelt de bezoldiging der regterlijke magt, en de pensioenen der ambtenaren. De Gouverneur-Generaal regelt de bezoldigingen en soldijen in N. I. (Artt. 37 en 38 R.; Art. 61 grondwet; Art. 50 R. v. N. I.).

In Art. 37 ziet men den Gouverneur in één geval weder meer magt bezitten dan de Koning. Hij kan namelijk, waar de nood dringt, amnestie, abolitie of generaal pardon verleenen. Alleen is hem geboden daarbij den Raad van Bestuur te hooren en wordt 's Konings bekrachtiging voorbehouden. In Nederland echter worden amnestie en abolitie niet dan door de wet toegestaan. De Gouverneur-Generaal v. N. I. heeft dat regt, voor zooveel inlandsche vorsten en hoofden betreft (Art. 52, 1° R. v. N. I.; Art. 66, 3° grondwet). Buiten het geval van dringenden nood, behoeft de Gouverneur van Suriname 's Konings uitdrukkelijke magtiging. Door generaal pardon verstaat men een algemeenen regel, waarbij, na afloop van een oorlog, onder zekere voorwaarden kwijtschelding verleend wordt wegens militaire vergripen, inzonderheid desertie ¹⁾).

De Gouverneur heeft het regt van gratie jegens alle burgerlijke en militaire veroordeelden, na ingewonnen berigt van den regter, die het vonnis wees ²⁾).

¹⁾ Kon. besluiten van 25 Junij 1814 (S. B. N°. 71); 28 Nov. 1840 (S. B. N°. 74) en 23 Sept. 1847 (S. B. N°. 59).

²⁾ De Koning heeft het regt van gratie. Bij gevangenisstraf van drie jaar en daar beneden en tot geldboete, te zamen of afzonderlijk, hoort hij den regter, die het vonnis wees; in andere gevallen den Hoogen Raad; Art. 66 Grw. De Gouverneur-Generaal

Het koninklijk regt van dispensatie heeft de Gouverneur, krachtens de verordeningen — niet, gelijk de Gouverneur-Generaal v. N. I. ook in regtszaken en van bepaalde ordonnantiën, in de gevallen, daarbij niet vermeld. (Art. 40, R.; 53, R. v. N. I.; Art. 67, Grondwet).

De Gouverneur verleent zeebrieven aan schepen en vaartuigen van inwoners der kolonie. Dit is eene acte van wege den Koning aan den schipper uitgereikt, waardoor zijn schip het regt heeft de Nederlandsche vlag te voeren en zich in alle zeeën als Nederlandsch eigendom te vertoonen. In het Fransch: *acte de francisation* (Art. 226, C. de Comm.) ¹⁾.

AFKONDIGING EN VASTSTELLING VAN WETTEN
EN VERORDENINGEN.

§ 3. Als orgaan der wetgevende magt treedt de Gouverneur in Art. 42 op, hetwelk hem de zorg opdraagt voor de afkondiging en uitvoering der Wetten en koninklijke Besluiten. Art. 31, 32 en 27, R. v. N. I. legt den Gouverneur-Generaal een gelijken pligt op. Intusschen kan het in Nederland genomen Besluit, door plotselinge en gewigtige omstandigheden, bij zijne aankomst in Suriname, zoo

---

raal v. N. I. oefent dat regt uit, op advies van het Hoog-Geregtshof, Art. 52, 1° R. v. N. I.

¹⁾ Mr. A. DE PINTO, W. v. Kooph., § 284, 2° b. Mr. C. D. ASSER c. s., W. v. K. ad Art. 357, 2°. Het aan boord hebben van den zeebrief is vooral noodig, om de voordeelen te kunnen genieten, welke bij verschillende handelstractaten ten behoeve van nationale schepen bedongen zijn.

het wordt afgekondigd, hoogst schadelijk werken. Alsdan zal de Gouverneur de hem bevolene afkondiging of uitvoering schorsen; doch hiervan den Koning terstond kennis geven, die dit weder ten spoedigste aan de Staten-Generaal mededeelt. Keurt de Koning deze opschorting af, dan gaat de Gouverneur onverwijld tot de afkondiging en uitvoering over. (Art. 43, R.; 22 en 25, R. v. N. I.) Het is door de afkondiging, dat alle Verordeningen verbinden, gelijk omtrent dezelfde handeling des Konings en van den Gouverneur-Generaal is bepaald. Daarvan is voor Suriname de vorm plaatsing in het Gouvernementsblad; voor Nederland in het Staatsblad; voor N. I. in het Staatsblad voor N. I. Zoo geen ander tijdstip bepaald is, werkt de Verordening den 30sten dag na de plaatsing. Het formulier van Suriname is het tegenovergestelde van dat voor de afkondiging in N. I.; het eerste geschiedt met een opschrift: „In naam des Konings! enz.”; het tweede met een onderschrift. Zij stemmen onderling en met het Surinaamsche R. v. 1832 hierin overeen, dat de onderteekening van den Gouverneur en den Gouvernement-secretaris wordt gevorderd. (Art. 44 en 45 R.; Artt. 1 en 2, A. B.; Art. 31 en 32, R. v. N. I.; Art. 16 R. v. 1830).

De koloniale Staten keuren de koloniale verordeningen goed; daarna stelt de Gouverneur die vast en zorgt voor hare afkondiging — of wel, hij houdt de vaststelling in beraad, indien hij bezwaar heeft. Derhalve is hem hier het regt van „veto” toegekend. Wat bij de Wet of bij Koninklijk Besluit is geregeld, valt niet onder het bereik der koloniale veror-

dening ¹⁾). Daarentegen, wanneer de Wet of het Kon. Besluit regelt, wat reeds het onderwerp eener koloniale verordening uitmaakte, dan vervalt deze bij het in werking treden der eerstgenoemden. (Art. 46, 47, 48, R.)

De Gouverneur zendt elke verordening, door hem vastgesteld, onverwijld aan den Koning. Deze kan, den Raad van State gehoord, bij besluit, met redenen omkleed, eene koloniale verordening vernietigen wegens strijd met de Wet, met een Koninklijk Besluit of met het algemeen belang van het Rijk of de Kolonie. Met dit Art. 49 heeft Art. 13, R. v. 1832 eenige overeenkomst, dewijl het bepaalde, dat de wetten, reglementen en bepalingen, door den Gouverneur-Generaal, na ingewonnen advys van den Kolonialen Raad, gearresteerd, alvorens van kracht te kunnen zijn, moeten zijn goedgekeurd door of van wege Z. M.

In den regel kondigt de Gouverneur de koloniale verordeningen niet af, vóór hij berigt ontving, dat bij den Koning geen voornemen tot vernietiging bestaat, of vóór, sinds de opzending, zes maanden verlopen zijn zonder dat hij hieromtrent iets vernam. Oordeelt hij en de meerderheid van den Raad van Bestuur, dat er spoed gevorderd wordt, dan kan hij de verordening vroeger afkondigen. Dezelfde magt bezat, vol-

---

¹⁾ Trekt men de onderwerpen zamen, welke de koloniale verordeningen regelen, dan is daarin vervat ongeveer al wat tot het koloniaal huishouden behoort. De opsomming is enunciatief. De werkzaamheid der koloniale staten strekt zich zoo ver uit, als Art. 47 gedooft.

gens Art. 14, R. v. 1832, de Gouverneur-Generaal van W. I. in dringende gevallen; doch met de verplichting, om hiervan, met de gronden, dadelijk kennis te geven aan den Minister van Koloniën.

Eene koloniale verordening houdt op te verbinden: 1°. indien zij door eene latere koloniale verordening wordt afgeschaft. Dit is het beginsel van Art. 5, A. B.; 2°. zoodra zij, volgens Art. 48 van dit Reglement, vervalt; 3°. als het Kon. Besluit tot hare vernietiging in de Kolonie afgekondigd en in werking getreden is.

§ 4. De vorm voor de afkondiging der Koloniale Verordening is: hare plaatsing in het Gouvernementsblad. Het formulier levert weinig verschil op met dat van Art. 15, R. v. 1830. — Den dertigsten dag na de uitgifte van het Gouvernementsblad, waarin zij voorkomt, werkt de verordening, zoo zij zelve geen ander tijdstip aanwijst. De gouverneur is bevoegd, besluiten uit te vaardigen, houdende algemeene maatregelen en strekkende om uitvoering te geven aan: 1°. Wetten; 2°. Kon. Besluiten; 3°. Koloniale verordeningen. Hierover wordt de Raad van Bestuur gehoord. De afkondiging geschiedt in het Gouvernementsblad, bij een formulier, dat geringe overeenkomst heeft met dat van Art. 33, R. v. N. I. Ook dit besluit deelt hij den Koning ten snelste mede, en trekt het in of wijzigt het, zoodra hem dit van 'sKonings wege wordt bevolen.

De orde in acht nemende, welke het reglement zelf houdt, hebben wij getracht een overzicht te geven van de gewigtige waardigheid, door den Gouverneur van Suriname bekleed. Ongetwijfeld mag

het eene groote schrede voorwaarts geacht worden, dat de weifelende en onbestemde bepalingen van het vroegere reglement vervangen zijn door eene vrij naauwkeurige omschrijving zijner regten en verplichtingen. In den vertegenwoordiger des Konings behoort men een groot vertrouwen te kunnen stellen, en daarom verleent hem het Reglement aan den eenen kant de vrije hand in de bijzondere gevallen, welke geen uitstel dulden; terwijl aan de andere zijde eene wijze beperking is ingevoerd, welke den Gouverneur belet alleenheerscher te zijn. Niet slechts is dit ten bate des volks, maar ook van hem zelve. De openbaarheid en de gelegenheid tot beoordeeling zijner handelingen, zal welligt verhoeden, dat hij niet, gelijk meermalen het lot van uitstekende Gouverneurs was, ¹⁾ ten doel sta aan miskennis en onregtmatige aantijging. Omtrent het gebruik, door hem gemaakt van de beide hoofdtakken zijner magt, de uitvoerende en de wetgevende, kan men zich zoowel in het moederland als in Suriname voldoende inlichten, om voor overschrijding niet bezorgd te zijn, of haar, waar zij mogt ontstaan, spoedig te fnuiken.

---

¹⁾ O. a. van Mr. JOAN JACOB MAURICIUS, Gouverneur-Generaal van Suriname, sinds 1742—1751. Bekend is zijne uitmuntende levensbeschrijving door Jhr. C. A. VAN SIJPESTEYN. — Zoo ook van den Gouverneur-Generaal van W. I., B. J. ELIAS over wien wij een enkel woord aanstipten op blz. 21.

DERDE HOOFDSTUK.

DE RAAD VAN BESTUUR.

Eene geheel nieuwe instelling is aan Suriname geschonken in den Raad van Bestuur, welke den Gouverneur ter zijde staat en eenige gelijkvormigheid heeft met onzen Raad van State. Juist daarom konden eenige leden der Staten-Generaal haar niet goedkeuren. Nogtans mogt het nuttig, ja noodig voor de dienst worden geacht, dat de weinige hoofdambtenaren of deskundigen der Kolonie in een Raad werden vereenigd, met het doel om den Gouverneur in alle gewigtige aangelegenheden voor te lichten en bij te staan en met hem de ontwerpen en voorstellen, bijv. der begrooting of der aan de koloniale Staten voor te leggen verordeningen te overwegen en voor te bereiden. Ook in de Fransche W. I. Koloniën bestond zulk een raad onder den naam van Conseil Privé en de diensten van deze werden te regt op prijs gesteld. De Gouverneur zelf had de onmisbaarheid van den Raad van Bestuur betoogd, welke zijne veel omvattende taak in den regel gemakkelijker en zijne verantwoordelijkheid minder bezwarend zou maken. Dewijl zijne leden gemeenlijk bezoldigde ambtenaren zijn, heeft men geene kosten te duchten. De schaduwzijde wordt verre overtroffen door de lichtzijde.

I.

ZAMENSTELLING.

§ 1. De Raad telt een Voorzitter: den Gouverneur; een Onder-Voorzitter: den Procureur-Generaal, en drie leden, die de Koning benoemt, schorst en ontslaat, en wier rang zich regelt naar den ouderdom hunner benoeming. Reeds dadelijk valt hier dit verschil met den Raad van N. I. op te merken, dat deze uit vier leden bestaat, die dertigjarige Nederlanders moeten zijn en geen andere, bezoldigde, staatsambten mogen bekleeden. (Art. 58 R.; Art. 7, 1°; 8, 1° en 9 R. v. N. I.).

§ 2. De Koning kan buitengewone leden benoemen, schorsen en ontslaan. Deze zijn, naar ouderdom van benoeming, als plaatsvervangers werkzaam. Deze maatregel mag beter geacht worden dan die van het R. v. N. I., dewijl hij onmiddellijke voorziening geeft, welke bij vacature in den Raad van N. I. slechts in dringende omstandigheden kan genomen worden. De gewone en buitengewone leden leggen, alvorens hunne betrekking te aanvaarden in handen van den Gouverneur den eed van zuivering en trouw af, gelijk de Raden v. N. I. (Artt. 59 en 60 R.; Artt. 10 en 11 R. v. N. I.).

§ 3. Terwijl de Raad v. N. I. een bijzonderen secretaris heeft, wordt onze Raad van Bestuur door den Gouvernements-secretaris bijgestaan, ook al is hij geen lid. Dus kan hij lid zijn. Hetzelfde werd omtrent hem door het R. v. 1832 vastgesteld. De Raad

ontwerpt zijn reglement van orde, hetwelk de Gouverneur vaststelt, doch dat, even als zijne wijzigingen, 's Konings goedkeuring behoeft, opdat niet de regeling zijner werkzaamheden aan het oog van het opperbestuur worde onttrokken. In tegenstelling hiermede is het de Koning, die het reglement van orde voor den Raad v. N. I. vaststelt. (Artt. 7, 2° en 5° R. v. N. I.; Artt. 61 en 62 R. en Art. 12 R. v. 1832.)

II.

WERKZAAMHEDEN.

§ 1. De Gouverneur hoort den Raad van Bestuur nopens: 1°. Alle koloniale verordeningen, die de Gouverneur aan de Koloniale Staten wil onderwerpen, of die hem door dezen ter vaststelling zijn aangeboden. Hier derhalve vinden wij het regt van initiatief, hetwelk de Koning en de Tweede Kamer ten opzichte der wetten heeft, alsmede het hooren van den Raad van State. (Artt. 104, 69, 105, 110, 111 en 72 Grondwet). 2°. Alle besluiten, welke de Gouverneur tot uitvoering van algemeene verordeningen wil nemen. 3°. Alle aangelegenheden, waaromtrent dit wordt bevolen door het R., door eene andere algemeene verordening of door den Koning. 4°. Alle overige zaken, waaromtrent de Gouverneur, ter zijner verantwoording, het gevoelen van den Raad verlangt. (Art. 72, 3°.

Grondwet). Eenige gelijkvormigheid met ons Art. 63 heeft Art. 8 R. v. 1830, hetwelk den Gouverneur verplichtte den Kolonialen Raad te hooren nopens de bovenstaande punten. Volkomene overeenstemming heeft Art. 11 R. v. 1832 met ons Art. 64, houdende, dat de Raad niet mag weigeren zijn gevoelen, des gevraagd, den Gouverneur schriftelijk mede te deelen.

§ 2. De bevoegdheid, den Gouverneur-Generaal in Art. 7, 4° R. v. N. I. verleend, om officieren van land- en zeemagt, geen leden zijnde, te gelasten den Raad bij te wonen tot het geven van inlichtingen, heeft ook de Gouverneur van Suriname in Art. 65. De Raad kan regtsmagt erlangen in geschillen van bestuur en verrigt voorts alle andere werkzaamheden, bij R. of verordening opgedragen. In Nederland beslist de Koning geschillen van bestuur, welke hij bij den Raad van State brengt. (Art. 66 en 67 R.; Art. 68 Grondwet).

VIERDE HOOFDSTUK.

DE KOLONIALE STATEN.

Het Kiesregt, voorheen aanwezig, doch te kwader ure weggecijferd, is teruggekeerd en daarmede eene vrije vertegenwoordiging des volks in de kolonie. Vele leden der Staten-Generaal bestreden die wederinvoering en hingen zwarte tafereelen op van de gevolgen, vooral, dewijl de slaven-emancipatie thans haren noodlottigen invloed zou doen gevoelen. Te minder echter mogt dezen worden gehoor gegeven, dewijl zij ook bij de Emancipatie-wet schrikbeelden hadden geschetst, welke later nimmer in werkelijkheid werden waargenomen. Waren de rampen slechts half verwezenlijkt, welke men toen voorspelde, dan zou de kolonie thans te gronde zijn. Intusschen is de toestand van Suriname thans beter dan vóór de vrij-verklaring. Onze Regering beschouwde het als haren duren plicht, om de vrij-verklaarden te beschermen en in hunne pas verkregen regten te handhaven, daarom eischte zij eene Koloniale Vergadering, welke zich hiervoor krachtdadig beijveren zou. Volkskeuze is een der beste middelen ter verkrijging eener vertegenwoordiging. Doch deze behoort van elk groot maatschappelijk belang en van elken stand wettige organen in haar midden te hebben. Derhalve dienen in de kolonie, behalve door de volkskeuze, eenige leden door den Gouverneur benoemd te worden. Wel is waar wordt hierdoor de Vergadering naar tweeër-

lei beginsel zamengesteld, doch dat hierin voordeel ligt, heeft het voorbeeld der zeer constitutionele Britten bewezen, die, sinds lang, op dezen weg gunstige en belangrijke uitkomsten verwierven.

I.

ZAMENSTELLING.

§ 1. Jaarlijks, voor 1 Mei, benoemt de Gouverneur vier leden der Koloniale Staten. Dit „jaarlijks” heeft tweeërlei nut: hij kan nu bij het doen zijner keuze telkens acht slaan op den aard der voorstellen, welke hij, gedurende die zitting wil behandelen; de hoofdamtbanen, welke die eerebetrekking erlangen, zullen niet onafgebroken aan hunne overige bezigheden worden onttrokken, hetwelk onmiskenbaar schadelijk voor de dienst zou zijn. Volgens het reglement van 1832 werden de zes leden van den Kolonialen Raad door den Koning benoemd.

De overige leden worden door de kiezers benoemd, in verhouding van een tot honderd; doch nimmer in minder getal dan negen.

Om kiezer te zijn wordt vereischt: 1°. Ingezeten-schap. Dit hebben: a. Nederlanders, sinds 1 Januarij in de kolonie gevestigd; b. vreemdelingen, sinds 1 Januarij van het vorige jaar in Suriname gevestigd; 2°. leeftijd van vijf en twintig jaren; 3°. het volle genot der burgerlijke regten; 4°. het betalen eener

som in de directe belasting, niet beneden de *f* 20, noch boven de *f* 100. In Nederland moet de kiezer Nederlander, meerderjarige ingezetenen van het rijk, de provincie of de gemeente zijn en in het volle genot der burgerlijke en burgerschapsregten, alsmede eene vaste som in de directe belasting betalen (Artt. 68 en 69 R. 4 R. v. 1832; 1 Kieswet ¹⁾).

§ 2. De koloniale vertegenwoordiging heeft een zuiver municipaal karakter, zoodat ingezetenschap, niet Nederlanderschap, het hoofdvereischte van het kiesrecht moet zijn. Ingezetenen is men in het land, waar men zijn domicilie vestigt, en de aanvankelijke duur der vestiging levert een vermoeden op, dat zij ernstig gemeend is en een blijvend karakter bezit. Bij vreemdelingen moet de aanvankelijke duur langer genomen worden dan bij den Nederlander. De bestaande bepalingen omtrent het burgerrecht vorderen vestiging van een jaar en zes weken. Dit tijdvak is ruim genoeg tot het opdoen der kennis, voor het uitbrengen eener goede keuze gevorderd. Tusschen de verkrijging van het stemrecht en de eerste uitoefening ligt, vooral nu tweejarige aftreding plaats grijpt, eene voldoende tusschenruimte. Deze gronden zijn gewis voldoende ter wederlegging van hen, die een langer verblijf in Suriname noodig achtten.

De leeftijd sub 2° geëischt is de politieke meerderjarigheid voor het kiesrecht, de burgerlijke vordert slechts 23 jaren.

De directe belastingen, welke voor het oogenblik

¹⁾ W. van 7 Julij 1850.

worden geheven, zijn het personeel, de huurwaarde, het patentregt en het paardengeld.

§ 2. Onbekwaam om te kiezen of verkozen te worden zijn: 1°. De vrijgemaakten, die onder staats-toezigt staan; 2°. zij, wien dat regt ontzegd is bij regterlijk vonnis; 3°. zij, die geregtelijken afstand van goederen gedaan en hunnen schuldeischers niet geheel voldaan hebben. De beide laatste punten stemmen overeen met onze bepalingen van Straf- en Staatsregt (Artt. 69 en 70 R.; 1 en 5 Kieswet; Art. 8 der W. v. 29 Junij 1854. S. B. N°. 102 ¹).

In de Staten-Generaal wenschte men ook hen uit te sluiten, die niet konden lezen of schrijven. Doch wanneer iemand, die door zijne directe belasting bewijst zekeren maatschappelijken stand in te nemen, daarin geene aansporing vindt om lezen en schrijven te leeren, zal ook het kiesregt niet helpen. Men dient uit te gaan van het vermoeden, dat zulk een die kunsten verstaat. Daarbij, hoe zal men zich bij het vaststellen dier lijsten vergewissen, dat elk aangeslagene kan lezen en schrijven ²)?

§ 3. Verkiesbaar zijn: alle vijf en twintigjarige ingezetenen, die het volle genot hunner burgerlijke regten hebben, en niet uitgesloten noch onbekwaam zijn. Volgens R. v. 1832: vijf en twintigjarigen leeftijd, een verblijf van twee jaar in de kolonie; geen bloedverwanten of zwagers van den Gouverneur-Generaal tot den derden graad. In Nederland zijn verkiesbaar: tot Leden

¹) Wet, houdende eenige veranderingen in de straffen op misdrijven gesteld.

²) M. v. T. ad Art. 70.

der Eerste Kamer, dertigjarige Nederlanders, in het volle genot der burgerlijke en burgerschapsregten, hoogste aangeslagenen in 's Rijks directe belastingen. Der Tweede Kamer: dertigjarige Nederlanders, in hetzelfde genot. Der Provinciale Staten: vijftewintigjarigen; van den Gemeente-raad: meerderjarige Nederlanders, in dat genot (Artt. 71, 1° 69, 1°, 2°, 3° R.; 71 en 98 Kiesw.; 79 Grondw.; 17 Provinciale W. ¹⁾); 19 Gemeente W. ²⁾).

§ 4. Uitgesloten zijn: 1° de Gouverneur; 2° de Gouvernements-Secretaris; 2° krijgslieden van den Staat in werkelijke dienst; 4° geestelijken en bedienaren der godsdienst.

Voorheen was de Gouverneur Voorzitter van den Politieken Raad; daarom wilden sommigen hem ook Voorzitter der Koloniale Staten maken. Daardoor zou hij, naar de Regering terecht aanmerkte, gewis meer invloed hebben, doch te gelijk de vrijheid der beraadslagingen kunnen belemmeren, en het moederland dus verstoken blijven van de vereischte inlichting nopens de wenschen en behoeften der bevolking. Ontstond er verdeeldheid in de Vergadering, zijne waardigheid zou er onder lijden, als hij persoonlijk bij alles betrokken werd. Krijgslieden mochten niet door plaatselijke eereposten, van hunne dienstpligten, worden afgetrokken. De regering had de geestelijkheid niet willen uitsluiten, doch daarop is zoo herhaald en nadrukkelijk aangedrongen, dat het ge-

¹⁾ W. v. 6 Julij 1850, S. B. N°. 39.

²⁾ W. v. 29 Junij 1851, S. B. N°. 35.

schiedde. Ook Art. 91 Grw. sluit hen uit, op grond, dat het de roeping der geestelijken niet is, zich, zoo lang zij hunne herderlijke waardigheid bekleeden, met staatkundige zaken bezig te houden. De regering voerde aan, dat de Koloniale Staten zich niet met staatkunde in eigenlijken zin bezig houden en er dus geen voldoende reden bestond om mannen, achtbaar door stand en beschaving, en tevens met de behoeften des volks bijzonder bekend, te weren ¹⁾.

§ 5. Bloedverwant- of zwagerschap tot den tweeden graad mag tusschen de Staten niet bestaan. Worden zulke verwanten gelijk verkozen, dan wordt hij toegelaten, die de meeste stemmen verwierf, en, bij gelijk getal, de oudste in jaren is. Verboden zwagerschap na benoeming verplicht niet tot aftreden vóór het einde van zijn zittingstijd, welke zes jaren duurt. Om de twee jaar treedt een derde af, dat dadelijk herkiesbaar is. Na de eerste benoeming en ná eene ontbinding regelt het lot den rooster van aftreding. De tusschentijds gekozene treedt af op het tijdstip, dat zijn voorganger dit had moeten doen. In het R. v. 1832 trad jaarlijks, 1° Januarij, het oudste lid in rang af, ten ware het zijn diensttijd nog niet vervuld had. Ook onze Gedeputeerde Staten zitten zes jaren, de helft treedt af om de drie jaren en zijn dadelijk herkiesbaar. De Koloniale Staten stemmen hier geheel overeen met onze Gemeenteraden (Artt. 73 en 74 R.; 4 en 7 R. v. 1832; 58 Prov. W.; 27 Gemeente W.).

¹⁾ M. v. T.; Eindverslag en Mem. v. Beantwoording ad Art. 72.

Het kiesreglement wordt vastgesteld bij koloniale verordening. De eerste verkiezing geschiedt binnen een jaar na de invoering van het R., volgens voorloopig reglement, door den Gouverneur vastgesteld, doch vooraf door den Koning goedgekeurd. De Staten leggen in handen van den Gouverneur den eed van zuivering en trouw af, en genieten, evenmin als die van 1832, bezoldiging; doch bij koloniale verordening kan hun vergoeding van reis- en verblijfkosten worden toegekend. Zij kunnen, gelijk onze leden der Eerste en Tweede Kamer, Provinciale Staten en Gemeenteraad te allen tijde hun ontslag nemen. Nogtans blijft het Gemeentelid zitten tot de geloofsbriefen zijns opvolgers zijn goedgekeurd. Men wenschte iets dergelijks in den Kolonialen Raad, doch behalve dat een onwillig lid zelden eene wenschelijke winst is, bestaat er niet dezelfde grond als bij den Gemeenteraad, welke veel loopende zaken te beslissen en het huishouden steeds te beheeren heeft. Het lidmaatschap vervalt door: 1° het opgeven der vestiging; 2° het verlies der volle burg. regten; 3° opgekome ne onbekwaamheid; 4° aanvaarding eener strijdige betrekking (Artt. 75—78 R; 18 R. v. 1832; 95 en 112 Kiesw.; 50 Prov. w.; 18 Gem. w.).

II.

VERGADERING.

§ 1. Jaarlijks, den 2^{den} Dingsdag in Mei wordt de Staten-Vergadering door of namens den Gouver-

neur geopend. Het R. bepaalt niets nopens de gehoudenheid der leden om op te komen. Intusschen kan de Vergadering hare werkzaamheden niet aanvangen of voortzetten, als de Leden niet in genoegzamen getale bijeenkomen. Het Reglement van Orde behoort de opkomst der Leden te verzekeren.

De Gouverneur benoemt jaarlijks uit hun midden den Voorzitter en Onder-Voorzitter. Volgens het R. van 1832 was de Gouverneur-Generaal Voorzitter. De Koning benoemt de Voorzitters onzer Kamers. Gelijk onze Provinciale Staten benoemen de Koloniale den Griffier buiten hun midden. Zij onderzoeken de geloofsbriefven der nieuw ingekomen Leden en beslissen de geschillen deswege, alsmede die der verkiezing. Zij stellen het Reglement van Orde vast, en vergaderen in het openbaar. De deuren worden gesloten, als de Voorzitter het noodig acht of vier Leden het vorderen. De Vergadering beslist hierover. Nopens het verhandelde in besloten Vergaderingen kan daarin ook een besluit genomen worden (Artt. 79—84 R.; 9 R. van 1832; 84 en 93 Grw.; 36 Prov. W.). De deuren worden niet op last van den Gouverneur gesloten, want hij is geen Voorzitter. Sommige afgevaardigden wilden bepaald hebben, dat de Nederlandsche taal zou gebezigd worden. Dit was onnoodig, dewijl in Suriname, behalve het neger-Engelsch, alleen de moedertaal gesproken wordt en de ingezetenen daarop zelfs zeer naijverig zijn.

§ 2. De Staten stemmen, gelijk onze Leden der Tweede Kamer, naar eed en geweten, zonder ruggespraak met hen, die benoemen. Voor beraadslaging en besluit wordt de tegenwoordigheid van de helft

der leden gevorderd. Voor het opmaken der besluiten wordt volstrekte meerderheid van stemmen gevorderd. Staken de stemmen, dan wordt het nemen van een besluit tot eene volgende Vergadering uitgesteld. Staken ook dan de stemmen, of wel deden zij dit in eene voltallige Vergadering, dan wordt het voorstel geacht niet te zijn aangenomen. Even als in onze Staten-Generaal wordt over alle zaken mondeling en bij hoofdelijke oproeping gestemd; doch bij het doen van keuzen of voordragten van personen, met gesloten en ongeteekende briefjes. Evenmin als onze Staten-Generaal, zijn de Koloniale Staten geregteijk vervolgbaar voor hetgene zij als zoodanig zeggen en doen (Artt. 85—88 R.; 82, 102 en 92 Grw.). Het beginsel der niet-aansprakelijkheid, tegenhanger der ministeriëele verantwoordelijkheid, is de hoeksteen der parlementaire vrijheid. Het is dus beter dit te ruim dan te bekrompen toe te passen. De Vergadering handhave de politie in haar eigen midden. Persoonlijke aanranding kan nimmer gebragt worden onder hetgeen een Lid der Staten, als zoodanig doet ¹⁾).

§ 3. De Gouverneur heeft het regt, de Vergadering te schorsen, te sluiten, buitengewoon bijeen te roepen en geheel te ontbinden, gelijk de Koning die der Staten-Generaal. Op het besluit ter ontbinding wordt de Raad van Bestuur gehoord; het schrijft de verkiezing uit der nieuwe Staten binnen 60 dagen, en de bijeenroeping der nieuw gekozenen binnen drie

¹⁾ M. v. T. ad Art. 88.

maanden. Tegelijk sluit de Gouverneur de Vergadering. (Artt. 90 en 91 R. 70 Grw.). De bestrijders van het parlementair stelsel voor Suriname duchten ontbinding op ontbinding der Koloniale Staten, welke zij zich als steeds onverzoenlijk verdeeld, voorstelden. De Regering zag de zaken niet zoo somber in. Wel wekt het gemeen overleg, door verschil van gevoelens, soms gevaarlijken twist; maar schenkt, juist daardoor, vaak aanzienlijke voordeelen. Het regt van ontbinding met beleid uitgeoefend is doorgaans het middel om de overheellende politieke balans weder in den evenaar te brengen.

III.

M A G T.

§ 1. Een gewichtig grondwettig beginsel wordt dadelijk gevonden in de bepaling, dat de Koloniale Staten de kolonie vertegenwoordigen. Onze Staten-Generaal meenden, dat de magt der Koloniale Staten, met betrekking tot hunne wetgevende bevoegdheid, niet genoeg afgebakend was. Mogen zij alle koloniale onderwerpen regelen, welke niet bij de Wet of een Kon. Besluit zijn geregeld? Overbodige angst! Zij hebben zich te houden aan dit reglement ¹⁾. Daarbij, het woord kolonie drukt hunne afhankelijkheid van het moederland uit en er is

¹⁾ Eerste M. v. T. § 5.

geen grond, de trouw en gehechtheid van Suriname te betwijfelen, en dus ook niet om het beginsel van vertegenwoordiging te vermommen.

§ 2. Het tweede belangrijke regt der Koloniale Staten is dat van amendement, hetwelk door het minder gebruikelijke woord „wijziging” wordt uitgedrukt. Ook dit vond menige tegenkanting bij onze wetgevende magt; doch de Regering meende, dat, wilde men een stelsel, men het behoorde te willen met al zijne regtsgevolgen. Inderdaad schijnen sommigen onzer vertegenwoordigers zich een onjuist denkbeeld van de Surinaamsche maatschappij te hebben gevormd. Deze toch mag bogen op tal van mannen, wier gezond verstand, bezadigdheid en zaakkennis hen in de Koloniale Staten tot groot nut van het gouvernement kan doen strekken, zoodra zij het regt van amendement bezitten. Ook zou men zich zeer moeten vergissen nopens den aard en het doel eener wetgevende vertegenwoordiging, indien men meende, haar voortdurend zulk een noodzakelijk regt te kunnen onthouden.

§ 3. In de derde plaats ontmoeten wij het regt van initiatief, dit degelijke bestanddeel van het wetgevende karakter. Zij ontwerpen verordeningen en zenden die den Gouverneur. Met den Kolonialen Raad van 1832 was het geheel anders. Deze, ingesteld om den Gouverneur, waar hij dit noodig achtte, te adviseren of voor te lichten, mogt niet beraadslagen dan over onderwerpen, welke hij te dien einde voordroeg.

Eindelijk is hun ook het regt van interpellatie toegestaan. De Gouverneur geeft mondeling of schrift-

lijk, in persoon of bij gemagtigde, de gewenschte inlichting, wanneer hij vermeent, dat het geschieden kan, zonder schade voor de hem toevertrouwde belangen. Deze laatste bepaling gaat misbruik van het regt van interpellatie tegen. Omtrent de wijze, waarop hij aan de uitnoodiging tot inlichting wil gevolg geven, is hem eene ruime keuze gelaten. Zijne persoonlijke waardigheid kan er dus nooit door gekrenkt worden, evenmin als door een tot hem gerigt verzoekschrift. Intusschen blijft altijd vaststaan, dat de Gouverneur den Koning en Staten-Generaal, niet den Kolonialen Staten verantwoordelijk is.

Al deze bepalingen omtrent vier constitutionnele hoofdbeginsels zijn in overeenstemming met de bevoegdheden aan onze vertegenwoordiging bij de Grondwet verleend (Artt. 92, 98, 101, 105 en 106 R.; 10 R. van 1832; 74, 107, 111, 89, 2° Grw.).

De Regering, overwegende dat kleine verhoudingen sterk aan kleinigheden doen hechten heeft vaste formulieren gegeven, voor alle gevallen, welke, ten gevolge van het R. zich kunnen voordoen: 1°. als de Gouverneur hun eene verordening tot onderzoek aanbiedt; 2°. als de Staten den Gouverneur het goedkeuren der verordening mededeelen; 3°. als hij kennis geeft van het vaststellen; 4°. van zijn bezwaar hiertegen; 5°. als zij hun bezwaar kenbaar maken; 6°. van het regt van amendement gebruik maken; 7°. als de Gouverneur zich met de gewijzigde verordening vereenigt; 8°. of niet vereenigt; 9°. als de Staten hun regt van initiatief uitoefenen; 10°. als de Gouverneur de voorgedragene verordening al of niet vaststelt.

Buitendien zijn de Koloniale Staten bevoegd, de belangen der kolonie voor te staan bij den Koning, de Staten-Generaal en den Gouverneur. Zij onderzoeken de tot hen gerigte verzoekschriften (Artt. 93—104 R.).

IV.

BEGROOTING.

§ 1. Regeling van eigen huishouding omvat in de eerste plaats regeling van eigen finantiën. De magt hiertoe behoort dus in het tegenwoordig R. der Staten. Het was voldoende den rijkswetgever het heffen van belasting in Suriname te verzekeren. Art. 148 doet dit uitdrukkelijk, door én de wet én de koloniale verordening die heffing te laten bevelen en regelen. Al is de belasting door den wetgever uitgeschreven, zoo kan toch de wijze van invordering bij koloniale verordening worden bepaald; op dit stuk is alleen het koninklijk besluit buiten gesloten. Als bij den aanvang des jaars de begrooting zich laat wachten, moet óf de dienst stil staan, óf het een of ander hulpmiddel haar voorloopig ten grondslag strekken. Het gevaar dat naderhand de definitive begrooting met dat inmiddels gevolgd hulpmiddel een zeker verschil aanwijst en dientengevolge in het overgangstijdvak ontvangsten of uitgaven kunnen gedaan zijn, die van achteren blijken onwettig te zijn gedaan,

kan nooit geheel worden opgeheven. Wanneer zelfs de Koloniale Staten de begrooting niet tijdig hebben goedgekeurd, moet de begrooting van het voorafgaande jaar worden genomen. Het beste redmiddel uit alle ongelegenheden is het volgen der door den Gouverneur vastgestelde begrooting, behoudens de mogelijke wijzigingen des Konings. Komt die goedkeuring eerst na 1° Januarij te Paramaribo, en als geen der drie gevallen van Art. 112 aanwezig zijn, dan geldt de voorloopige begrooting als definitive.

Het Rijk betaalt: 1° de wedde en verblijfkosten des Gouverneurs; 2° de kosten van 's Rijks zee- en landmagt, tot bescherming der kolonie gevorderd.

Dit is in overeenstemming met Art. 187, 1° Grondwet: „*Al* de kosten voor de legers van het Rijk worden uit 's landskas voldaan.” Eene kolonie, die ook in hare verdediging voorzag, hield op van het moederland afhankelijk te zijn. De bescherming van den geheelen Staat en de zorg voor de eer der vlag is rijkspligt. Neemt de bloei der kolonie zoo toe, dat zij, in plaats van Rijkssubsidie te behoeven, bijdragen aan 's landskas kan leveren, dan is de wetgever vrij belastingen op te leggen, welke geheel of ten deele ten bate van het moederland strekken. (Art. 107 R.).

§ 2. De koloniale huishoudelijke begrooting wijst de uitgaven voor de openbare dienst der kolonie aan, welke niet ten laste van het Rijk komen. In 1832 moest evenzeer eene behoorlijk gedetailleerde begrooting der inkomsten en uitgaven den grondslag uitmaken van het financieel beheer der kolonie. De Gouverneur, den Raad van Bestuur gehoord, ontwerpt jaarlijks die begrooting en biedt haar den Sta-

ten, bij de opening der Vergadering, aan. In 1832 ontwierp haar de Administrateur van Financiën, die haar den Gouverneur-Generaal tot onderzoek aanbod. In N. I. raadpleegt de Gouverneur-Generaal den Raad v. N. I. over de algemeene begrooting van ontvangsten en uitgaven. De begrootingsontwerpen in Nederland worden jaarlijks van wege den Koning der Tweede Kamer aangeboden. Zij wordt, gelijk de Koloniale Staten haar goedkeurden, door den Gouverneur voorloopig vastgesteld en afgekondigd, en den Koning, met de vereischte toelichting, terstond gezonden. In 1832 deelde de Gouverneur-Generaal haar den Kol. Raad mede, en zond ze daarna met diens en zijne eigene aanmerking aan het departement van Koloniën, ten einde 's Konings approbatie en executoirverklaring te erlangen (Artt. 108—111 R.; 53 en 54 R. v. 1832; 120 Grw.).

§ 3. De wet stelt haar definitief vast: 1°. indien Rijkssubsidie de koloniale middelen moet aanvullen; 2°. indien de Koning haar niet goedkeurt; 3°. indien de Staten haar niet vaststelden voor 1° Sept. van het jaar der aanbieding. Is geen dier gevallen aanwezig, dan geldt de voorloopige vaststelling als definitive. Het bepaalde sub 1° vloeit uit de Grondwet: „door de wet worden de begrootingen van alle uitgaven des Rijks vastgesteld.” In het geval sub 3° strekt voorloopig, behoudens 's Konings wijziging, de begrooting van het vorige jaar, tot grondslag der dienst. Uitgaven en heffingen, krachtens de voorloopige begrooting, vóór de definitief vaststellende wet afgekondigd is en werkt, blijven van waarde voor zooveel zij geschieden met 's Konings magtiging of vóór dat

van den Koning berigt ontvangen is. Komen de koninklijke besluiten van goedkeuring of wijziging te laat, dan weet men thans, hoe ten opzichte der begrooting te handelen. Stelt de wet de begrooting vast, dan geschiedt de verantwoording van ontvangst en uitgaaf voor elk dienstjaar aan de wetgevende magt, op last des Konings; zoo niet, aan de koloniale staten, door den Gouverneur. Naar gelijke onderscheiding stelt óf de wet, óf de koloniale verordening het slot der rekening vast, welke steeds wordt overgelegd, goedgekeurd door de magt, welke de wet of de Koning aanwijst (Artt. 112—114 R., 119 en 122 Grondwet).

VIJFDE HOOFDSTUK.

INWENDIGE VERDEELING DER KOLONIE.

§ 1. De koloniale verordening regelt: 1°. de verdeling in districten en gemeenten; 2°. de zamenstelling, inrigting en bevoegdheid harer besturen; al hetgeen de politie van land en stad betreft. Uitbreiding der kolonie en ontwikkeling van gemeentewezen zullen dit hoofdstuk welligt doen aanvullen en daarom is de indeeling niet, gelijk in onze Grondwet, bij het 1ste Hoofdst. vastgesteld, maar met de noodige wijziging het bepaalde omtrent N. I. gevolgd (Art. 115 R., 1 en 2 Grondwet, 68 R. v. N. I.).

ZESDE HOOFDSTUK.

HET REGTSWEZEN.

I.

ALGEMEENE VOORSCHRIFTEN.

§ 1. De waarborgen voor eene behoorlijke regtspleging mogen geacht worden, thans ook in Suriname te bestaan. Op den thans ingeslagen weg, zal men, bij stipte naleving van het R., geen gelegenheid meer vinden voor de vele grieven, welke voorheen met grond werden aangevoerd. Ook hier is uitdrukkelijk de straf van burgerlijken dood of verbeurd-verklaring aller goederen verboden, gelijk in Art. 90 R. v. N. I. en 155 Grondwet; 121 R.

Gelijk in Nederland wordt in Suriname regt gesproken in naam des Konings; in N. I. voor zoover aan het volk zijne eigene regtspleging niet is gelaten. De regtspraak geschiedt naar koloniale verordeningen, zooveel mogelijk overeenstemmende met de Nederlandsche wetten (Artt. 116 en 117 R., 74 en 75 R. v. N. I., 146 Grondwet).

§ 2. Alleen ten algemeenen nutte, en „altijd” ten algemeene nutte kan onteigening, op wettelijke wijze, plaats grijpen, zoo als in het moederland en in N. I. Het is hoogst onwaarschijnlijk, dat de ko-

loniale staten de verklaring van algemeen nut hardnekkig zullen weigeren, indien het opperbestuur een groot openbaar werk op rijkskosten wil tot stand brengen. Daarom kan hun die beoordeeling veilig worden overgelaten. De regterlijke magt neemt kennis van alle burgerlijke en staatsburgerlijke geschillen, zoo voor de laatste geen bijzondere regter is aangewezen. Vervolging tot straf heeft plaats voor den regter en op de wijze, bij verordening bepaald. Hierin is overeenstemming ten opzichte van civile en criminele zaken met den toestand van 1832 en overigens met Nederland en N. I. (Artt. 119—122 R.; 78 en 88 R. v. N. I.; 24 R. v. 1832; 148 Grondw.).

§ 3. De teregtzittingen zijn openbaar. De vonnissen worden met opene deuren uitgesproken, behelzen de gronden, waarop zij zijn geweest, en in strafzaken de artikelen der algemeene verordeningen, waarop de veroordeeling rust. Ook hierin had men in 1832 zekere gelijkvormigheid (Artt. 32, 33 R. v. 1832; 91 R. v. N. I.; 123 R.; 156 Grw.). Niemand kan tegen zijn wil van zijn regter worden afgetrokken. Algemeene verordeningen regelen jurisdictiegeschillen. De persoonlijke vrijheid heeft geenerlei gevaar meer te duchten, dewijl, als in het moederland en Oost-Indië, buiten de gevallen bij algemeene verordening voorzien, niemand in hechtenis mag genomen worden dan op regterlijk bevel, dat de redenen bevat, en zoo spoedig doenlijk dengene, tegen wien het gerigt is, moet beteekend worden. De algemeene verordening bepaalt den vorm van het bevel en den tijd, binnen welken de gevangen genomene moet worden verhoord. De vrijheid der woning en

het geheim van den brief is evenzeer gewaarborgd. Alleen de bevoegde magt kan gene binnentreden, tegen des bewoners wil; dezen openen, volgens het bij verordening bepaalde. Kan de vrijverklaarde, die onder staatstoezigt staat, wel gezegd worden eene eigene woning te hebben? Ongetwijfeld, ofschoon die vaak slechts eene hut is. Hij is daarin heer en meester, in weêrwil van het toezigt, dat nimmer het karakter van willekeur mag aannemen (Artt. 124—127 R.; 85 en 87 R. v. N. I.; 151, 153 en 154 Grw.).

Al de hier nedergelegde beginselen, welke de Regering van een vrij volk behoort te huldigen, zijn ons reeds zoo eigen geworden, dat de toelichting er van eene overtolligheid mag genoemd worden, bij al hetgene daarover reeds geschreven is.

II.

ZAMENSTELLING DER REGTERLIJKE MAGT.

§ 1. Voorheen gold, dat van alle eindvonnissen, door het Geregts-hof ter eerster instantie geweest, hooger beroep zou zijn bij den, door de Wet, in het moederland, aangewezen regter. Thans zal de Wet de regtsmagt van den Hoogen Raad der Nederlanden in koloniale zaken regelen. Deze zou dan regter in hooger beroep voor burgerlijke zaken zijn, en in cassatie voor strafzaken *in het belang der Wet*. De vraag of de H. R. dit laatste ook op verzoek van partijen

zal zijn, hangt onbeslist. — Het opperste Gerechtshof der kolonie heet *Hof van Justitie*. Het waakt voor de geregelde afdoening der gedingen en de vervolging der misdrijven. De Koning benoemt zijn Voorzitter en Leden voor het leven; zijn Griffier tot wederopzegging. Te voren had men het *Gerechtshof der kolonie Suriname*. In N. I. wordt de zelfde rang ingenomen door het *Hoog-Gerechtshof van N. I.* (Artt. 128 en 129 R.; 29 en 23 R. v. 1832; 93 R. v. N. I.). Wij zien dus dat Suriname altijd een opperste Gerechtshof heeft gehad. Het kan dit niet missen. Zoo als het thans is zamengesteld, geniet het groot vertrouwen bij de ingezetenen, doet de klagten over trage regtsbedeeling ophouden, en is geschikt om bij de invoering der nieuwe wetboeken goede diensten te leenen. De regterlijke magt behoort ook in de kolonie, door hare onafhankelijkheid, hoog in aanzien te staan en moet dus onafzetbaar zijn.

§ 2. Het openbaar ministerie bij het Hof van Justitie wordt uitgeoefend door of namens den Procureur-Generaal. Steeds nam de Procureur-Generaal een hoog standpunt in als hoofd der regterlijke en administrative politie, en daarop heeft het R. hem gehandhaafd. De Koning benoemt, schorst en ontslaat hem en hij vertegenwoordigt den Staat, de Regering of de Kolonie in regten, gelijk voorheen. In Nederland treedt hij op, als eene persoonlijke, en de Commissaris des Konings in de provincie, waar het goed gelegen is, als eene zakelijke regtsvordering tegen den Koning wordt ingesteld. (Artt. 130—132 R.; 19 en 21 R. v. 1832; 4, 1° B. Rv.). Voor het voltrekken van een doodvonnis wordt de last of voorkennis van den Procureur-Ge-

neraal en de magtiging des Gouverneurs vereischt, die deze niet verleent dan na advies van den hoogsten burgerlijken of militairen regter „in de kolonie.” Deze laatste woorden zijn er bijgevoegd, opdat men niet zou meenen, dat de Hooge Raad of het Hoog Militair Gerechtshof in het moederland, die opperste Regters voor de koloniën zijn, moeten gehoord worden. Doch noch last, noch voorkennis, magtiging of advies wordt in halszaken vereischt, bij oorlog of beleg, opdat niet gestremde gemeenschap of andere omstandigheid belette, een verrader of verbreker der krijgstuicht op heeter daad te straffen. In 1832 kon de voltrekking van een gewijsde in strafzaken slechts worden opgeschort door een verzoek om gratie of verzachting, waarop de Gouverneur den Procureur-Generaal en het Gerechtshof hoorde. De tegenwoordige, naauwkeuriger bepaling, welke ook in N. I. geldt, mag veel meer in het algemeen belang geacht worden (Artt. 133 R.; 35 R. v. 1832; 92 R. v. N. I.).

§ 3. De Koning geeft den voorzitter en leden van het Hof van Justitie, eervol ontslag, met aanspraak op pensioen: 1°. bij ongeschiktheid, door leeftijd of aanhoudende ziels- of lichaamsziekte; 2°. curatele; ontslag: bij gebleken wangedrag, onzedelijkheid of grof verzuim. Hetzelfde geldt in Nederland en in N. I. (Art. 134 R.; 95 R. v. N. I.; 11, 12 R. O.; 163 Grondw.). Oordeelt de Gouverneur een dier redenen van ontslag aanwezig, dan draagt hij het den Koning voor, na het hooren van den R. v. Bestuur en met toezending der stukken. De ambtenaar erlangt hiervan kennis en inzage en kan zijn verweerschrift bij de stukken voegen. Intusschen kan hem

de Gouverneur schorsen en tijdelijk het ambt doen waarnemen, doch de geschorste behoudt zijne volle bezoldiging en heeft aanspraak op verlof-tractement en vrijen overtocht, zoo hij zich persoonlijk in Nederland wil gaan verantwoorden. De Koning beslist over het ontslag (Art. 135 R.; 95 R. v. N. I.; Artt. 14 en 108 R. O.). De Hooge Raad kan, in raadkamer, bij met redenen omkleed arrest, den voorzitter en de leden van het Hof van Justitie afzetten: bij hunne veroordeeling tot gevangenisstraf, behoudens die, welke geldboete vervangt; 2°. kennelijk onvermogen of gijzeling wegens schuld. De Procureur-Generaal zendt de stukken aan zijn ambtgenoot bij den Hoogen Raad weder met voorkennis van den betrokken ambtenaar, die zijne verdediging te gelijker tijd aan den Hoogen Raad kan opzenden. Bij elk ander veroordeelend vonnis wordt tevens de regterlijke ambtenaar afgezet. (Art. 136 R.; 95 en 97 R. v. N. I.; 11 R. O.). Elk lid der regterlijke magt wordt in zijn ambt, niet in zijne bezoldiging, geschorst, bij: 1°. dagvaarding in persoon; 2°. bevel tot gevangenneming; 3°. magtiging tot opname in een huis van bewaring of in een krankzinnigengesticht; 4°. werkelijken lijfswang (Art. 137 R.; 96 R. v. N. I.; 14 R. O.).

§ 4. Koloniale verordeningen regelen de verdere inrigting en samenstelling der regterlijke magt. Bij het ontwerp dier R. O. is het beginsel van kantongeregten te Paramaribo en Nieuw-Rotterdam aangenomen. De koloniale raad drong aan op het doen vonnissen door den kantonregter te Paramaribo met twee assessoren — derhalve het behoud der *Commissie tot de kleine zaken* van 1832. In bijzondere gevallen zal de Gouver-

neur bevoegd zijn, na verhoor van den Procureur-Generaal en het Hof van Justitie, ter beregting van strafzaken, buiten Paramaribo, eene speciale regtbank te benoemen van 4 of 6 leden, met den voorzitter of een lid van het Hof van Justitie tot president. Dit bestaat ook thans (Art. 138 R.; 26—28 R. v. 1832).

Gelijk in Nederland de regterlijke magt alleen wordt uitgeoefend door de regters, die de wet, zoo in Suriname door de regters, die de algemeene verordening aanwijst. Reeds voorheen was het politiek gezag buiten alle bemoeijing met regtszaken gesloten, en dit is, even als in N. I., weder uitdrukkelijk vastgesteld. De burger heeft aanspraak op eene vrije, onafhankelijke en onbelemmerde regtspleging, wijl deze hoog noodzakelijk is voor de bescherming zijner persoonlijke en zakelijke belangen. Vonnissen en bevelen des regters in het moederland of in onze koloniën of bezittingen, en grossen van authentieke akten aldaar verleden, kunnen in Suriname worden uitgevoerd. Omgekeerd geldt hetzelfde in Nederland voor Suriname. Derhalve is hier gelijkheid voor Nederland en onze kolonie, zoodat in Suriname alle vonnissen, gewezen in eenige Nederlandsche kolonie of bezitting, insgelijks kunnen worden ten uitvoer gelegd — bijgevolg ook die, welke in N. I. zijn geslagen. Doch het Surinaamsche vonnis of bevel zal daarentegen niet executabel zijn in N. I., dewijl daar het R. alleen de vonnissen, bevelen en grossen van het moederland toelaat. Om dus in dit punt gelijkheid met Suriname te erlangen, zou het R. v. N. I. op dat artikel moeten herzien worden, tenzij eene koloniale

ordonnantie hetzelfde kon vaststellen. Het mag enigzins bevreemding wekken, dat deze zaak niet reeds veel eerder is geregeld, dewijl nooit behoorde uit het oog te worden verloren, dat de band tusschen moederland en koloniën of bezitting slechts dan sterk is, wanneer zij, zonder eenige leemte, ook de laatsten onderling omsnoert.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

DE GODSDIENST.

§ 1. Geen element in den Staat oefent magtiger invloed uit dan de godsdienst, en daarom mag hare onbepaalde uitoefening een der degelijkste grondslagen van de algemeene rust geacht worden. De geschiedenis toch is daar, om te bewijzen, dat altijd en overal de geregelde gang van zaken gestoord, ja, de zwaarste schok ondervonden werd, waar het geweten in kluisters werd geklonken. Desniettemin kan het geenszins worden aangenomen, dat het onbelemmerde toelaten der talrijke dweepende sekten in de beide Indiën ooit tot voortdurende rust en welvaart zal leiden. Integendeel, indien men de weldaden der Europesche beschaving naar Oost en West wil overbrengen, zal men moeten aanvangen met eene stelselmatige, beleidvolle fnuiking der vijandige gezindten en bevordering der Christelijke godsdienst. Geen vooruitgang, geen ontwikkeling, geen maatschappelijke zekerheid is denkbaar, zonder den grondslag van het evangelie.

§ 2. Gelijk onze Grondwet ieder volkomen vrijheid schenkt tot het belijden zijner godsdienstige meeningen, behoudens de bescherming der maatschappij en harer leden tegen de overtredingen der Strafwet, zoo ook het regeringsreglement. Intusschen verleent dit slechts gelijke bescherming aan alle „erkende” kerkgenootschappen in de kolonie. Deze beperking

werd door eenige leden onzer vertegenwoordiging herhaaldelijk gelaakt; doch de Regering en de meerderheid der Tweede Kamer verlangde het woord „erkende” te behouden. Sekten, gelijk b. v. die der Mormonen kunnen in eenen staat niet geduld worden. Dat onze Grondwet geen erkenning vordert, vloeit daaruit voort, dat men zulke sekten in Nederland niet te duchten heeft. Bij koloniale verordening kan de erkenning plaats grijpen. Den Gouverneur is de zorg opgedragen voor de kerkgenootschappen, dat zij zich binnen de palen der gehoorzaamheid aan de algemeene verordeningen en de gestelde magten in de kolonie houden. In Nederland doet dit de Koning; in Neêrlands Indië de Gouverneur, en, voor zoo ver den priester der niet-christelijke eerediensten aangaat, de Vorst, de Regent of het inlandsche hoofd. Nog wordt in N. I. voor de christen-leeraars, priesters en zendelingen eene bijzondere toelating van den Gouverneur geëischt, ter uitoefening van hun dienstwerk (Artt. 141—143 R.; 164, 165 en 169 Grw.; 119, 124 en 123 R. v. N. I.).

§ 3. Reeds in 1832 was er bepaald, dat geene godsdienst den vrijen burger van het bekleeden van eenig ambt of bediening kon uitsluiten. Dit beginsel is ook thans bevestigd, door het verleenen van gelijke aanspraak en het genot van de zelfde burgerlijke en burgerregten. Deze bepaling wordt niet in het R. v. N. I. gevonden. Van pensioenen, tractementen of andere inkomsten wordt in ons R. geen gewag gemaakt. De openbare eeredienst en godsdienst-oefening is slechts onderworpen aan de beperkingen, welke in het belang der openbare orde, rust en zede-

lijkheid, bij koloniale verordeningen worden bevolen. Men vindt derhalve ook hier eene overeenstemming met het moederland, welke goede vruchten kan opleveren, indien niet de gelijkstelling der onderscheidene belijders slechts eene doode letter blijft en inderdaad de een om zijne godsdienst begunstigd, de ander achteruit gezet wordt (163 R. v. 1832; 144 en 145 R.; 164 en v. Grw.).

ACHTSTE HOOFDSTUK.**FINANTIËN.**

§ 1. De zorg voor de geldmiddelen is vooral van gewigt, dewijl vaak, en niet te onregt, klagten zijn geuit over verspilling, verduistering, afpersing en andere kwalen, waarvan het volk steeds den last leed. Daarom behoort men te trachten die maatregelen te nemen, welke de zuur verdiende penningen van den onderdaan werkelijk doen strekken tot onderhoud van den Staat. Het R. v. N. I. bevat een zoodanig hoofdstuk niet. Het R. v. 1832 behandelde in zijn IVⁿ titel de Finantiën, doch zeer onvolledig en ongeveer uitsluitend ten opzichte van het beheer. Doch even als vroeger is ook thans het beleid der koloniale geldmiddelen en het beheer der domeinen, onder het oppertoezicht des Gouverneurs, opgedragen aan een hoofdambtenaar, wiens benoeming, schorsing, ontslag, instructiën en jaarwedde van den Koning uitgaan. De Wet regelt het muntstelsel. Belastingen ten bate van het rijk of de koloniën worden alleen volgens de Wet of de koloniale verordening geheven, zonder dat eenig privilegie daarin mag worden verleend. Het zelfde gebiedt onze Grondwet. De belastingen mogen niet strekken ter belemmering des vrijen handels met Nederland, zijne koloniën of bezittingen, of ter bevoorregting van den handel, de nijverheid of den landbouw der kolonie boven dien van Nederland, de koloniën en bezittingen. Hierin ligt geenszins opge-

sloten, dat de handel niet vrij zoude zijn, indien, naar een zuiver fiscaal tarief, in- en uitgaande regten worden geheven. Doch de plaatselijke accijnsen mogen nooit strekken tot belemmering van in-, uit- en doorvoer (Artt. 49 en v. R. v. 1832; 146—150 R. 171 en 172; 142, 3° Grw.).

§ 2. Alleen uit kracht van koloniale verordeningen, goedgekeurd bij de Wet, kunnen geldleeningen ten laste der kolonie worden aangegaan. Ook regelt de Wet, en, bij gebreke van deze, de koloniale verordening, de uitgifte in pacht of eigendom en het beheer der domaniale gronden en bosschen of de uitoefening van andere domaniale regten. Zoolang deze regeling, welke altijd onderhevig zal zijn aan de koninklijke censuur, er niet is, blijven de bestaande verordeningen, welke niet veroorloven domeingoederen anders te verkoopen, dan met magtiging des Konings, van kracht. De wijze van beheer en verantwoording der koloniale geldmiddelen wordt bij de Wet geregeld. Deze bepaling maakt het duidelijk, waarom de meeste artikels van titel IV in het R. v. 1832 zijn weggevallen. Inderdaad mag het wenschelijk geacht worden, uit hoofde van verschillende omstandigheden, dat thans een meer krachtige waarborg voor eerlijkheid en stiptheid worde verschaft, dan wij in het vorige reglement vinden. Het tegenwoordige bevat, gelijk dat in eene grondwet betaamt, slechts die algemeene beginselen, welke in wetten en verordeningen hunne geheele toepassing kunnen vinden (151—153 R.; 53 en v. R. v. 1832; 176 Grw.; 58, 61 en 62 R. v. N. I.).

NEGENDE HOOFDSTUK.

DE GEWAPENDE MAGT.

§ 1. Het eischt geen betoog, dat de onderdaan, die steeds een hoog belang heeft bij het behoud van orde en rust in den Staat, verpligt is ter harer handhaving of herstel, des noods, gewapender hand mede te werken. In het R. v. N. I. vindt men ons hoofdstuk niet en in het Surinaamsche van 1832 heeft men slechts ééne bepaling op dit stuk, welke overeenkomt met die van het nieuwe R., hetgeen vaststelt, dat alle weerbare ingezetenen gehouden zijn, indien een binnen- of buitenlandsche vijand dreigt, ter verdediging, en, bij vrede, tot behoud der inwendige rust mede te werken. Gelijk in het moederland, worden te dien einde schutterijen opgericht, volgens koloniale verordening, welke tevens hare sterkte bepaalt, alsmede de oprigting eener gewapende politie „kan” bevelen. Terwijl de schutterij dus gebiedend is, blijft die politie facultatief. Van de laatste spreekt Hoofdstuk VIII der Grondwet niet; wel is er in bepaald, dat vreemde troepen niet dan met overleg des Konings en der Staten-Generaal worden in dienst genomen. Ook de Gouverneur van Suriname is hiertoe, als ook tot het werven van vrijwilligers, bevoegd, doch alleen in geval van dringenden nood, wanneer 's rijks zee- en landmagt, ondersteund door de koloniale gewapende magt, niet voorzien kan in de behoorlijke verdediging (Artt. 154—156 R.; 69 R. v. 1832; 177, 179, 188, 189 Grw.).

TIENDE HOOFDSTUK.

ONDERWIJS, OPENBARE GEZONDHEID, ARMBESTUUR.

§ 1. Deze drie takken beslaan eene zoo gewigtige plaats in de tegenwoordige maatschappij, dat geen Regering het verwijt zal op zich willen laden van hen te hebben veronachtzaamd. Het R. van 1832 behandelt hen niet; dat van N. I. bepaalt zich tot het onderwijs; ons R. is het meest in overeenstemming met de Grondwet. Reeds dadelijk verklaart het, dat de verspreiding van verlichting en beschaving en de aanmoediging van kunst en wetenschap aanhoudend door de Regering wordt behartigd. Ieder, die voldoende bewijzen van bekwaamheid en zedelijkheid levert, is vrij tot het geven van onderwijs. Hieronder wordt het examen en het getuigschrift door achtingswaardige personen afgegeven, verstaan. De Regering zorgt, door het ondersteunen der bijzondere of het oprigten van openbare scholen, voor zoo verre hare middelen strekken, dat het lager onderwijs de allereerste kundigheden onder het bereik der minvermogenen brenge. Daarbij zal het van gewigt zijn, dat alle partijdigheid vermeden worde, waarover in het moederland, te regt, herhaaldelijk is geklaagd. Op de gestelde grondslagen wordt het onderwijs geregeld bij koloniale verordening, welke, naar wij ernstig wenschen, niet mank ga aan de groote gebreken,

welke onze Wet op het onderwijs aankleven ¹⁾. Gelijk bij ons eene onlangs afgekondigde Wet, zal in Suriname eene koloniale verordening het toezigt regelen, dat de overheid houdt op den toestand der openbare gezondheid en al hetgene de uitoefening der genees-, heel-, verlos- en artsnijmeng-kunst aangaat (Artt. 157—161 R.; 125—128 R. v. N. I.; 194 en 195 Grw.).

§ 2. Zeer juist is de bepaling, dat de Regering arbeidszin aanmoedige, luiheid en lediggang bij de onvermogenen were. Intusschen meenden sommige leden der wetgevende magt, dat het laatste niet tot de taak eener overheid behooren, maar onder het bereik der Strafwet vallen moest. Onjuist voorzeker. Wel is landlooperij een wanbedrijf, doch daaraan maken alleen zij zich schuldig, die noch vaste woonplaats, noch middel van bestaan, noch gewoonte hebben om eenig ambacht of beroep uit te oefenen. De bepaling van het R. wil kennelijk, dat de Regering zich beijvere om zooveel doenlijk werk te verschaffen. (162 R.; 269, 270 Wetb. v. Sr.).

§ 3. Ten opzichte van het armwezen, is, gelijk mogt worden verwacht, de baan bewandeld, welke men ook voor Nederland de wenschelijkste heeft geacht. Uitdrukkelijk is het belangrijke beginsel gehuldigd, dat de bijzondere en de kerkelijke liefdadigheid vrijgelaten en zooveel mogelijk bevorderd wordt. De eigenlijke armenwet zal in eene koloniale veror-

---

¹⁾ Wet op het Lager onderwijs van 13 Augustus 1857. S. B. No. 103.

dening vervat worden, en ook hier geldt wat wij boven omtrent het onderwijs uitdrukten, dat men zich spiegele aan de weinig benijdbare gevolgen, welke de toepassing van sommige bepalingen onzer armenwet ¹⁾ heeft voortgebracht. *Felix, quem aliena pericula docent.*

---

¹⁾ Wet op het Armbestuur van 28 Junij 1854. S. B. N°. 100.

ELFDE HOOFDSTUK.

DE VOLKSVLIJT.

§ 1. Ter bevordering van den bloei der kolonie behoort de volksvlijt krachtig geschraagd te worden. Talrijke bronnen kunnen nog worden ontsloten, waaruit rijke stroomen van welvaart zich over het gansche land zullen verbreiden. Vooral in de koloniën en bezittingen, waar de bevolking nog behoefte heeft aan opwekking, zal de bemoeijing van overheidswege hare goede en vele vruchten afwerpen: Daarom is den Gouverneur opgelegd, dat hij alle takken van volksvlijt, zooveel in zijn vermogen is, aanmoedige, en aan den Koning en aan de koloniale Staten alle daartoe strekkende voordragten doe. Hierin nogtans ligt niet opgesloten, dat de particuliere nijverheid subsidie zal erlangen; en daar deze van 's Rijkswege niet kan worden verleend dan met toestemming der wetgevende magt, was het niet noodig haar bepaald uit te sluiten. Van groot belang voor de toekomst der kolonie is de immigratie, en er valt niet aan te twijfelen of elk Gouverneur zal haar krachtig bevorderen. Tot heden heeft zij zeer bevredigende uitkomsten opgeleverd.

§ 2. Kamers van koophandel en fabrieken en commissiën van landbouw, circulatie-banken, crediet-vereeningen en verzekerings-maatschappijen kunnen bij koloniale verordening worden opgericht. Deze banken

zijn niet bestemd in Nederland te werken. De assurantie-maatschappijen zijn uitdrukkelijk vermeld ten einde vreemde ophigterijen tegen te gaan. De Regering behoort zooveel mogelijk alle instellingen bestaanbaar te maken, welke verhoeden, dat de penningen der ingezetenen eene prooi worden van buitenlandsche fortuinzoekers (Artt. 163, 164 R.).

§ 3. Geen handel is bijna bestaanbaar, waar behoorlijke middelen van gemeenschap ontbreken. De particulier wordt er gedrukt door de ontzaggelijke kosten, welke het vervoer naar de markten en havens eischt, terwijl maar al te dikwijls vertraagde aankomst tot aanzienlijke schade leidt. Daarom bepaalt het R., dat de Regering zich met al de haartendienst staande krachten op de verbetering der middelen van gemeenschap zal toeleggen. Het verdient hier opmerking, dat, in de artikelen 163 en 166 uitsluitend sprake is van persoonlijke pligten des Gouverneurs, doch dat Art. 165, gelijk Art. 162 aan de gansche Regering eene collective taak opdraagt, zoodat alle autoriteiten en ambtenaren, in wier werkring de zorg voor eenig gemeenschapsmiddel ligt, daar huune aandacht op te vestigen hebben. Dit bewijst, hoezeer onze wetgevende Vergadering van het gewigt dezer zaak doordrongen was. Sommigen gaven den wensch te kennen naar eene maildienst tusschen Suriname en Nederland, doch hiertegen werd opgemerkt, dat deze naar alle berekening slechts weinige procenten der kosten zoude dekken. Oorlogsschepen zijn hiertoe volstrekt onbruikbaar; zij hebben geen ruimte voor goederen en passagiers en nemen maar voor weinige dagen steen-

kolen in, om het overige der reis als zeilschepen te volbrengen.

§ 4. Bij koloniale verordening wordt het toezigt geregeld, dat de overheid op de middelen van gemeenschap te water en te lande behoort te houden. (Art. 165 R.).

§ 5. De Gouverneur kan vergunning verleenē voor den aanleg van werken en de oprigting van ondernemingen van openbaar nut. De concessie wordt intusschen niet willekeurig toegestaan, maar volgens regelen, welke bij koloniale verordening moeten vastgesteld worden. Te dezer plaatse mag het geenszins overtollig zijn, de meening mede te deelen van een geacht regtsgeleerde, die verklaart, dat het wenschelijk is, onderscheid te maken tusschen „politie-vergunning” en „concessie;” en onder het eerste te verstaan: „het verlof om gebruik te maken van een regt, dat men heeft;” onder het laatste: „de toekenning, in het algemeen belang, van een regt, dat den Staat toebehoort” ¹⁾ (Art. 166 R.).

SLOTBEPALINGEN.

§ 6. Art. 44 bepaalt, dat de wetten en koninklijke besluiten worden afgekondigd door plaatsing in het *Gouvernementsblad*. Aan deze vorm is ook ons reglement gebonden. Doch het treedt niet, volgens Art. 45, in werking op den dertigsten dag na die plaat-

¹⁾ MR. G. DE BOSCH KEMPER, *De concessiën volgens het Nederlandsche Regt*, blz. 24 en v.

sing, aangezien de Koning zich de aanwijzing van het tijdstip heeft voorbehouden.

Het spreekt van zelf, dat er een betrekkelijk geruime tijd verlopen moet, voor en alear de zaken, in dit R. vervat, tot het geschreven regt behooren, en daarom is vastgesteld, dat alle verbindende verordeningen, welke er zijn op het tijdstip, dat ons R. in werking treedt, van kracht blijven tot zij door anderen, volgens de voorschriften dezer wet, vervangen zijn. (Artt. 167 en 168 R.).

De groote belangstelling, door schrijver dezes jegens Suriname gekoesterd, heeft hem met voortdurend genoegen doen arbeiden aan deze beknopte uiteenzetting van het jongste regeringsreglement der kolonie. Niemand is meer dan hij overtuigd van het onvolmaakte zijns werks, en daarom durft hij op eene toegevende beoordeeling hopen. Het is hem intusschen aangenaam, eene gelegenheid gevonden te hebben, om in het licht te stellen, hoe de Nederlandsche regering en vertegenwoordiging een zeer belangrijken stap van wel overwogen vooruitgang heeft gedaan, welks vruchten wij, hoe kort nog slechts het tijdsverloop zij, reeds in knop zien. Daardoor kunnen wij tevens op het feit wijzen, dat de West-Indische maatschappij rijp is voor onze constitutionele instellingen en de bezwaren, welke velen in het moederland tegen hare invoering aanvoerden, de voortbrengselen blijken te zijn geweest eener ijdele vrees.

Aan de ontwikkeling van een volk behoort steeds te worden gearbeid, en slechts dan zal die met grond

mogen verwacht worden, wanneer eene verlichte wetgeving toestanden schept, welke ieder in staat stellen tot het gemeene leven bij te dragen wat in hem is. Tevens moet diep in het volk de overtuiging zetelen, dat voor het bekleeden der openbare bedieningen waarborgen van bekwaamheid en regtschapenheid worden geëischt, zoodat het niet ligtelijk de speelbal kan zijn van willekeur, knevelarij of bedrog. Voorzeker, het is niet doenlijk, als met een tooverslag al datgene te verwijderen wat voor het betere behoort plaats te maken; echter is het reeds veel, wanneer men ontwaart, dat de betere weg met ernst wordt ingeslagen.

Dit neemt niet weg, dat men den wensch mag uiten naar een krachtdadig, doortastend handelen, opdat weldra het vele belangrijke verwezenlijkt worde, waarop het reglement aanspraak geeft. Vooral hebben wij hierbij het oog op de regtspleging, welke zich in Suriname nog in den allerjammerlijksten toestand bevindt. Gelijk bekend, is het oud Roomsche Hollandsche Regt daar nog in vollen glans; te midden eener maatschappij, welker verhoudingen er volstrekt niet toe geëigend zijn. Het omslagtige der regtspleging, de eindelooze duur der processen, de lastige en ongerijmde vormen hebben het jammerlijke gevolg, dat velen liever hun regt opgeven, dan het te eischen of te verdedigen. Het zal eene weldaad voor de kolonie en evenzeer voor het moederland zijn, indien eene hedendaagsche wetgeving dezen onduidbaren staat van zaken doet ophouden. Te meer zal de behoefte gevoeld worden, naarmate het regeringsreglement, door langdurige toepassing, een gewig-

tigen omkeer in den toestand der kolonie teweeg brengt.

De bevordering der immigratie, het werd reeds opgemerkt, mag voor de kolonie als hoogst gewichtig beschouwd worden, dewijl daardoor de vele nijvere handen kunnen gewonnen worden, welke Nederlandsch Guiana zijne rijkdommen ontwoekeren moeten. Uit dien hoofde is het aangenaam, te mogen constateren, dat de landverhuizing naar Suriname in den laatsten tijd veelvuldig plaats vindt, en op doorslaande wijze het toenemen van den bloei der kolonie belooft.

Het uitvaardigen van ons reglement mag beschouwd worden als een gevolg van de afkondiging der wet tot emancipatie der slaven. Zoodra de banden, welke de menschheid onteerden, verbroken waren, trad de kolonie in geheel bijzondere verhoudingen, waaraan zij vroeger vreemd was. Nu moest het openbare, staatkundige leven voor den burger meer ontsloten worden en daardoor eene juistere waardeering der algemeene belangen ontstaan. Het is reeds aan geen redelijken twijfel meer onderhevig, dat de emancipatiewet in hare toepassing de sombere voorspellingen harer tegenstanders bij de voordragt, in elk opzigt heeft gelogenstraft.

De groote ondernemingen van handel en nijverheid vormen de kern der welvaart eener bevolking. Reeds in 1857 hebben eenige aanzienlijke Amsterdamsche en buitenlandsche huizen aan de Nederlandsche Regering een Ontwerp ingediend tot oprigting eener Nederlandsch-West-Indische Ontginning- en Handel-Maatschappij, met een kapitaal van vijftig

millioen guldens ¹⁾. Zij wilde al de kosten van het emanciperen der slaven in Suriname voor hare rekening nemen, indien de Regering de emancipatie deed plaats grijpen bij wijze van onteigening ten algemeenen nutte met inbegrip der plantagies, en tegen een, bij de onteigeningswet vast te stellen, prijs. Ook haar doel was, eene nieuwe, grootendeels tropische, bevolking naar Suriname over te brengen, ten einde nevens de vrij te maken slaven-bevolking, aangewend te worden tot ontginning van den grond, alzoo tot leerend voorbeeld te strekken van de daar toen aanwezige, arbeidende bevolking en tot groote uitbreiding der voortbrenging van stapel-producten, suiker, katoen, tabak, cacao, zoomede van potasch, gommen, oliën enz. Het grootsche plan, waarover hier niet uitvoerig kan gesproken worden, leed schipbreuk, en wij gelooven, dat daardoor veel voor de kolonie en het moederland is verloren gegaan. Wanneer men het zeer uitvoerig en hoogst belangrijk ontwerp en de latere Memorie van Beantwoording op het der maatschappij ongunstige rapport van Suriname ²⁾ aandachtig overweegt, dan wekt het bevreemding, dat noch het Surinaamsche gouvernement, noch ons ministerie van koloniën hebben gemeend de oprigting te moeten begunstigen eener maatschappij, welker breede grondslagen met uitnemende zaakkennis werden bloot gelegd.

---

¹⁾ Ontwerp enz. 's Hage, 1857.

²⁾ Rapport met Memorie v. Beantwoording. 's Hage, 1858.

De jeugdige Surinaamsche bank is in volle werking en levert zeer goede uitkomsten op. Het kapitaal, de magtige hefboom van elke onderneming, wordt gemakkelijker onder het bereik gebragt van hen, die het behoeven, en daardoor het crediet niet zoo ligt aan het wankelen gebragt. Dat meerdere, dergelijke instellingen van algemeen nut verrijzen en de toekomst zal niet meer verre zijn, waarin Suriname het moederland eenigzins vergoede, wat dit in ruime mate heeft opgecofferd. Milde toepassing van vrijgeveige beginselen; onpartijdige bevordering tot het staatsbestuur; erkenning der regten van alle burgers, zonder onderscheid — ziedaar eenige middelen, welke den voorspoed zullen bewerken.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Second block of faint, illegible text in the middle of the page.

Third block of faint, illegible text at the bottom of the page.

STELLINGEN.

I.

Interpretatio Cl. Savinii verborum // ut aurum, quod vendidit, praestet" in L. 45 D. de contr. emt. (Syst. III. 295) laudanda.

II.

Iure Romano praediis urbanis tempore statuto praeterlapso tacite reconductis, iis, qui contraxerunt, quandocunque lubet, recedendi est facultas.

III.

Te regt is in het Surinaamsche Regerings-Reglement van 1865 de bepaling weggelaten, dat de Gouverneur-Generaal Nederlander moet zijn.

IV.

In het geval van Art. 125 B. W. *moet* het huwelijk worden nietig verklaard, bijaldien de eisch aan den opposant is toegewezen.

V.

Brieven van wettiging, bedoeld bij Art. 329 B. W. kunnen ook *na* den dood van een der echtgenooten verkregen worden.

VI.

Minderjarige personen, die *venia aetatis* bekomen hebben, vallen niet onder Art. 1053 B. W.

VII.

De commanditaire vennoot is in geval van overtreding van Art. 20 W. K. *geheel alleen* aansprakelijk voor zijn beheer, en met de andere vennoten hoofdelijk voor alle andere handelingen, door dezen verrigt.

VIII.

Er bestaat geen reden om de oprigting eener verzekering-maatschappij tegen diefstal te weigeren. (VOORDUIN VIII, 172.)

IX.

Van de handelingen, bedoeld bij Art. 777 W. K. moet uitgezonderd worden het aannemen eener erfenis.

X.

Art. 157 B. R. heeft alleen betrekking op Art. 155 B. R.

XI.

Tegen een vonnis bij verstek gewezen ten laste eener firma, kan, na ontbinding dier firma, een der gewezen vennoten *alleen* niet in verzet komen, wanneer hij niet blijkt te zijn de eenige liquidateur der firma.

XII.

Art. 29—32 C. P. behoorden in 't B. W. bij de curatele te staan.

XIII.

Bij toepassing van Art. 66 C. P. kan het kind niet in de kosten veroordeeld worden.

XIV.

De Regter mag den inhoud eener wet niet aan de Grw. toetsen.

XV.

De zoogenaamde bescherming der inlandsche nijverheid miskent de eerste beginselen der staathuishoudkunde.

XVI.

De stelling van ADAM SMITH, dat de productive kracht der verdeeling van den arbeid toeneemt door besparing van den tijd, anders vereischt om van het eene werk tot het andere over te gaan, is eenzijdig.

XVII.

Wie, benden de zestien jaren, ten gevolge eener dwaling als getuige in een strafzaak is toegelaten, en onder eede een valsche verklaring aflegt, belooft geen straf.

XVIII.

Wenschelijk is het dat, ook in den zecoorlog, het beginsel der onschendbaarheid van den bijzonderen eigendom algemeen worde aangenomen.

XIX.

Het regt van beschikking bij testament berust alleen op de bepalingen der positieve wetgeving. Het kan niet als een natuurlijk regt van den mensch worden aangenomen.